

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

II. An prædestinationis nostræ causa efficiens motiue meritorie ex parte
prædestinati detur, darive saltem possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

solum immediata, & intinseca admitti potest: quod se solum nullaque alia causa crea necessario interveniente, & media agere potest. Quocirca connexio omnipotentia cum nostris aribus vitalibus etiam necessaria in ordine ad illos efficiendos, ac non liberis, qua à nostris facultatibus vitalibus prouenient, non immediata; sed media solum esse potest, quatenus felicitas facultates ipsas vitalibus ex parte sua operat agere potest, siveque medius aucti ipsos quatenus ab ipsis prouenient, nequeunt aucti illi à potencia sola immediate prouenire seu produci, & actiue apponi, atque confusus creare voluntatis cuiusvis neque ab omnipotencia sola apponi, atque produci, quin mediet necessario, & creata voluntas, & vocatio ad ipsum intentionaler inducens, & monens (siquidem in incognitum fert voluntas nequit) ergo intrinseca, & immediata connexio in ordine ad producendum apponendumque confusum pro suo arbitrio, & voluntate, vel, si velit Deus, nequit esse omnipotentia solum, sed mediis auxiliis, & voluntate illis instructa ad operandum: ergo omnipotencia, dominumque Deum cum creatura rationalis confusum vitali, & libero creatura, qui absque immediata motione, & influxu intentionali, & voluntatis ex parte sua eliciat immediata & intrinseca omnipotencia solum, & secundum se entitatis sumptus solum, esse non potest, sed ratione auxiliorumque continet, & quibus necessario intermediet efficerem solummodo potest, vt creata voluntas ex parte sua confusum apponat: quare eatus solum in manu & potentia sua illius voluntatis confusum habet, habereque de Deo potest, quatenus auxilia innumera habet quorum alicui consentanea voluntas sit.

6. Connexio itaque immediata, & intrinseca Omnipotentia, & Dominus diuini solum entitatis, & intrinseca sumptus cum solum innumeris illis auxiliis est: cum confusus vero vitali, & libero creatura, qui absque immediata motione, & influxu intentionali, & voluntatis ex parte sua à Dei Omnipotentia nequit, ratione auxiliorum contentorum in omnipotencia, quibus confusura illa est, si ex libito donentur, vt in antecedente illo primo dicebamus. Confirmatur: quia ex ea sola connexio, sive continencia auxiliorum immediata, & intinseca Omnipotentia, & Dominus Dei, & subinde confusus creatura ratione illorum (tamen alia immediata, & intrinseca Deo conexio, & continencia efficiens possibilis) Dei Dominum, & potest in confusum cuiusvis creaturae melius, atque ab omni difficultate expeditius intelligi, & cum creatura cuiuslibet componitur, vt pater. Confirmatur secundo: ex dictis capitulo 4. de voluntate, & de promulgatione, & 7. habe de prædestinatione: vbi ostendimus posse voluntatem efficiens Dei esse cuius efficiacia, & connexio ad auxilia solummodo congrua, & efficiacia terminetur, quin ad confusum nostrae voluntatis sub illis se extendat, & ea etiam voluntate posita illæsam ferari, & voluntatis, & confusus libertatem: quia in ea vel ex ea necessitas solum consequens, & logica voluntatis, & confusus inducitur, non vero phisica, & antecedens. Quam doctrinam sicut pñfessor ad suas actuum liberorum præfinitiones per scientiam medium regulatas, tenuendis locum habere perperam docent, vt solum ratione auxiliorum efficaciam, & cadem auxiliorum connexione & necessitate (consequente & logica nimirum) connectantur cum confusus præfinitio: quod solum in præfinitionibus illis quarum efficiacia intrinseca contentum ipsum attinet, tamen scientiam medium confusus alias liberi, qua dirigitur efficiencia supponunt circa locis maxime contraria, d.e. i. 2. fuisse monstrauimus: sed eum permisso exemplo voluntatis diuinae connexa ipsa immediata ab intrinseco cum efficiencia auxiliis solummodo, non autem cum confusum ipso, cum quo tamen ratione auxiliorum mediata, & extrinseca solummodo connectatur (sue ea confusus præfinitio, sive auxiliorum efficaciam præfinitio tantummodo sit) connexio omnipotentia cum confusus cuiusvis rationalis creatura pro Dei libito, & voluntate ratione auxiliorum efficaciam in sua omnipotencia, & Dominio clausum, que proinde absolute date illi potest, si velit atque insuper necessitas diuina huic dominio, & potest.

Choristoph. de Ortega de Deo Vno, Tomus II,

ti ex parte cuiusvis creaturae respondens consentiendi, si Deus auxilium aliquod efficax ex contentis dominio, & omnipotencia sua dare ipsi voluerit apprime dilucidèque explicatur.

7. Præna ex hac tenus dictis est (neque una tantum) ad fundamentum vicinum contraria sententia solutio. Prima Doctrorum sententia nostra nobis anteriorum ex dictis vñque ad num. 4. nimirum necessitatem ex Domino, & potestate Dei ratione auxiliorum efficacium, quæ in eius omnipotencia clauduntur, confusus cuiusvis creatura rationalis subtam, non esse necessitatem consentiendi auxilio illi ex possibilibus determinat, & seorsim sumptu quod solum hic, & nunc abolute ad consensum praedicit, sed alicui vase, & indeterminat ex coniunctio illo tuto, & cumulo auxiliorum, quod nunquam totum ad consensum abolute antecedit, ex qua necessitate vagi sentiendi alicui ex auxiliis illis indeterminat necesse creatura illius ad consentiendum solum illi determinato auxilio, qui solum hic, & nunc eius abolute consensum abolute antecedit, minime infertur: vt bene præfati Doctores datis à nobis feri omnibus exemplis ostendunt, atque ex notatis nostris cert. i. liquido appetit: sed quoniam solutio hæc variis instantiis, & vñterioribus argumentacionibus implicari potest, quas persequi, ac rejicere prolixius nunc quam vnde foret si ea necessitas admittatur esse (vt aduerteri contendunt, antecedens, & vel talis esse non negetur) sit secunda planior ex dictis a numero 4. & expeditius solutio: negando illam antecedentem esse ac solum esse consequentem admittendos; et si enim omnipotencia, & Dominium Dei in actus voluntatis creat, & creature rationalis natura Dei omnipotentia, & dominio efficientialiter in operando subida eius confusum natura antecedit, tamen nihil in eis est abolute, ac de se connexum immediatum, & intrinseca cum confusum abolute creatura illius, posita etiam donandi auxilia efficacia voluntate, sed solum mediata, & extrinseca ratione auxiliorum efficacium, ab extrinseco solum creature confusum talium: licet Dei omnipotencia & dominium intrinseca ad auxilia aliqua, ita extrinseca efficacia respectu creature cuiusvis terminetur, quæ, si cuius creatura dare (vt potest) pro libito velit, consensum ab illa infallibiliter obtinet, quin ipsa consequente possibiliter, vel auxiliis, vel Dei Dominio potestari, & voluntati ea donandi possit resistere: tamen antecedente possibiliter utique resistere abolute possit.

Q V A E S T I O II.

A prædestinationis nostræ causa efficiens motione meritorie ex parte prædestinationis detur, dative saltem possit?

Dixi efficiens motione meritorie vt quæstionem ad terminos Theologicae disputationis dignos refringere: voce enim efficiens finalem causam exclusi: quam prædestinationis, adæquatè etiam sumptu dari, nempe gloriam nostram extra quæstionem est: siquidem ex preconcepta gloria, & salutis nostra intentione, ac vehementi desiderio gratia sue dona omnia à primo ad ultimum vñq: nobis à Deo eligi, prouidei: ac ministrari dogma Catholicæ fidei est. De efficiente autem prædestinationis nostra causa elicere constat etiam ex Philosophia & Theologia tota ex parte nostri causam assignari nullatenus posse: cum prædestinationis actibus vitalibus intellectus & voluntatis diuinae adæquatè confitetur, respeccu quorum proinde tota vera (est non phisica) intentionalis eliciuntur à Deo qui eius actibus viuit esse necessario debet: cum vitalis omnis auctus viuit etiam immanenter produci atque in eodem à quo elicetur subiectati: ac proinde ex parte prædestinationis

actius

364 Contr. VII. de Prædestinatione.

actius elicitus in suam prædestinationem influxus, vel
minimus repugnat: idcirco addidi *moris* ut efficientis
amplitudinem ad speciem efficientis intentionalis motio-
nem (de qua Patribus & Theologis præficiis cum Hæreti-
cis, & Novatioribus affectis esse controversia potest) dis-
putationem coactarem: quoniam vero efficientis mo-
tuum id omne complectitur, quod, ut abfolitus existens,
(quod efficientis causa propterea finali distinguuntur, univer-
sus proprium est) intentionis alter actum, sive intellectus,
sive voluntatis sollicitat: idque vel occasionaliter, vel
meritorie fieri contingat: addidi *meritoris*, ut ad speciem
hanc meritorie intentionalis motionis ex parte præde-
stinationis prætentem redigrem questionem: de occasio-
nali enim intentionali motione lis est diuersa: addidi ex
parte prædestinationis tantum, ut gratia Dei adiutorum omni-
ne secluderem ad suam prædestinationis motionem meri-
toriam: eius quippe interuenit questionis est alia inferius
expedienda. Quare in præsenti prædestinationum in puris,
ut ait naturalibus, sive secundum eius proprias natu-
rales, vel actiua, sive exadiua vires accipimus, ut cum
explorato Hæretis Semipelagianis, seu Massilienibus
solutu[m]o disputatione. Opereretur autem horum errorum
liquo, Duenque, & Patronos exploratos p[ro]mette-
re, atque immerito a nonnullis Doct[ori]bus accusatos
firma crudelitate ac rigido examinare ab ea suspicione
liberare.

CERTAMEN I.

*Semipelagiana præfertim ad purum de-
re præsente hæresi exami-
tur rigide.*

1. **D**ixi Semipelagianam hæresim, & Autores, &
fatores prædictarum ad purum cert. hoc exami-
nando esse, ac recensendo; eti[us] concerentes alia in
re presente Hæreses, & Autores memorande sint, ut ad
Theologorum plenam illarum instructionem, atque erudi-
tionem oportet. Prima igitur Valentini Basilidis, & Se-
quacium efficiuntum hominum aliorum animas suapte
natura esse terrenas, sive terrenis cupiditatibus subditas,
ac præius carum terrenis affectibus necessario addictas,
propter ea reprobari, ut prædestinationis diuina
incapaces, aliorum vero hominum animas spirituales
esse, ac totas spiritualibus sanctisque ac honestis affecti-
bus suop[er] ingenio, genio, addictas necessario, & im-
peccabiles, ac subinde cum hominibus, quos consti-
tuunt, prædestinationi: quia in re præter communem cum
iam recensendo errorum alio hi peccant, hominumque
animas specie distingentes aliasque terrenas, aliaque
spirituales contra fidem dogma de nostrorum animarum
omnium spiritualitate, ac immortalitate. Secunda Bar-
daseni, & Priscillianistarum hæresis fuit afferentum
homines, ob bonum, prauum genium, seu ingenium
corporis constitutione orta ex diuersitate constellationis,
& adspicere aitrum in cuiusque conceptione,
& nativitate alios prædestinationi, alios reprobari, cum
primo error hic secundus communis aliquid habet: quod
scilicet nostrarum actionum libertatem cuverat; nosque
subinde ad gloriam meritis, nec solis meritis ac Dei
gratia ortis (ut fides docet) obtinendam, eligi; ac prædesti-
nari negat: quoniam diuersimode, quod est naturali ani-
marum nostrarum genio, atque impote suarum actionum
inclinatio naturæ prima hæresis tribuerat, secunda
corporum nostrorum naturali constitutione tribuar. Addit
autem secunda hæresis errorum alium de fato geni-
lico in ortu, conceptu, vniuersitique constellatione
ab Euthenio Philosopho: Astrologi præfertim, consti-
tuens. Contra hos errores agendum hic non est, contro-
uersis enim de celo, & de anima vniuersi specialia
abunde confutauimus: quodam communem vtrique liber-
tatis exercitio ac egimus ibidem, & plus fatis tom. i. de
Deo uno contiou. 3. id. 1. & tom. hoc 2. contiou. 4. Notae-

tant autem confutaueruntque errorum vtrumque Leo. i.
epist. 9. cap. 11. August. de hæresibus in 3. & cap. 70. de
de ciuit. cap. 2. Concl. Brachar. i. capite 8. & quatuor ad
confutationem in cuiusque ortu ex illo Hieron. A
signis cali nolite timere, &c. & ad Rom. 9. Sed & Rebec-
a ex uno concubuit: arque est simili conceptu, & orra, Ne-
res, & Zara[on] de Thamar arque confutatur. Sed hi res-
tauris, quoniam ad prædestinationis initium ex parte pre-
stabiliti pertinente, fuerintque proinde hic memorandi,
quia in disputatione hac integrum questionem non ren-
tent: ad speciem tamen questionem in terminis non
spectant.

2. Spectat autem ad illam aequivalentem fere in terminis
ipsiis errori Origenis i. Periarch. c. 6. 7. & 9. ac lib.
cap. 10. afferentes animas nostras sive in corpora immor-
tali præxistentes, utpote anteius tempore ex mundi numeri
initio a Deo creatas, ut referebantur connoto ad
Incarnationem. d. i. q. 2. cert. 2. n. 4. vers. fin. eo igitur tempore
quod corporum suorum productioni, temperat[ur]a &
constitutioni, atque immersione subinde, & informatione præ-
cesserant, bene, malè operatas animas nostras origi-
nem præservavit, ac per eorum bonis, malive mentis de re
que habuit ad gloriam prædestinatos ab ille regobus
qui fuisse homines illis constitutos, telle Hier. epist. 3. cap.
2. vbi cius quoad præsens attinet errorum ex illo ad
Rom. 9. *An regum quia quod boni efficiunt aut malorum* li-
cob, & Esai[us] reproborum, & prædestinatiorum typi op-
giæ confutat: obseruantur huic Origenis errorum omni-
ex Platoni duxisse, qui primas animam aut hominem
quos constitutis existentias prædictas docet: huius
dem Origenis errorum memorantur refutare in aliis
memorati citato loco de Incarn. & a S. Ioh. I de per-
detinat, c. 4. circa quem errorum confutandum alio-
h[ab]it plura specia[rum] non sunt: tum, quia error h[ab]it
confutatio in terminis præsenti questionis topis non
est: tunc[us] idem, quibus Semipelagianus error in a
examindus, refellendusque suscepimus, confutari v[er]o
tim, & is Origenis error propellimus.

3. Proprius ad questionis huius scopus & terminus
attinet Pelagi, & Celestij sequaciumque de Principiis in-
naturæ viribus gloriam condigne prometer fatis
bus absolute posse, quare, & proinde ad eum quatinus præ-
destinationem ad illam, ita enim appellabunt dandi ho-
minibus gloriam (ut voluntate) gratiam vero Dei
naturæ nostræ proflus indebitam ad bona quæsi-
stra, & meritoria opera absolute, neccesario posse
subinde negant, solumque ad facultis perpetuata re-
quirebant: gratiam tamen, hanc nihil aliud quam regi-
notitiam, & doctrinam, seu prædicacionem esse vole-
bant. Itaque homines & iustificari, & in gratia, & iusti-
tia, sive fæciliatate proficer ex nature viribus sive
potestem antecedenterem, quam quoad conve-
nientiam ex natura prouidentia, nonquam vero a fæ-
naturali prædestinatione ipsi prouent: acpi ob his
eis, parta bona opera, iustificari, & sanctificari glori-
i ipsi a Deo decerni, atque donari. Ita hunc hæresim re-
ferunt. Concil. Carthag. habit. anno 41. epist. ad Im-
cen[tum] Papam a trigesimo quoque Episcopis concilij
a Concilio Africano (cui adiuit Augustinus (circa tem-
pora Bonifacij Papæ a Concil. Sessorian. anno 151)
prefat, ad decretu fidei a Trident. s. f. & c. & cor-
pus Pelag. ab Innocent. Pap. i. epifol. ad Concil. Milie-
que, 9. a Hieron. epist. ad Theophilanth. lib[er]is cor-
tra Pelag. a Gregor. Mag. i. in Ezechiel, hom. 9. ab Au-
gustinu[m] toto fere lib. 6. de gratia in cuius cap. 3. & 5.
& 49. docet gratiam a Pelagio adfiam legemque adhuc
non solummodo esse: gratiam vero Dei ad beatu-
tandum iustitiae, & ingressum, & progressum absolute
nature vires adco præfertis intelligendo refert. c. 4.
20. 21. 41. & 46. & lib. de gloriis contra Pelag. in Concil.
Palestini, qui extat apud nostrum Socratum tom. 1. de grat.
& in edit. operum Augustini Parisis anno 1614. et tam-
dem circato lib. de grat. Christi cap. 47. hac habet. Socr[ate]s
go confiterit: (Pelagianus) nobis: non salutem nostram
in homine, etiam[us] nec velis, nec ag[er]e: (quoniam illi a
Deo esse admittentes) sed ipsum quaque voluntate

ORTE
In J. PAI
D VIA

actionem dominicas adiuuari; ut sine illo adiutorio nihil bene velimus. & agamus, eamque est gratiam Dei per Iesum Christum Dominum nostrum, in quo nos sua, non nostra, infusio in nos facit; ut si vera nostra infusio, que nobis ab illo est: nihil de adiutorio grata Dei (quantum arbitror) inter nos conuerausa relinqetur. Magistro Augustino in Pelagi errore, ad rem praesentem quod attinet, referendo illius additissimi discipuli concordant. Ilud. lib. Orig. S. de hereticis. Propter epist. ad Rufum de grat. & lib. arbitrii ex Historiographis. Baronius tom. 5. Annot. fol. 173 & anno 410. a. num. 6. anno 411. numero 52. Vincent. Lirin. cap. 34. Platina in vita Innoc. Gabriel. Pratol. lib. 1. 4. de vitiis. & dogmatibus hareticorum verbis. Pelagius nosfer Jacobus Gualterius seculo 5. a. ann. 506. fol. 373. cap. 3. Caffio de hereticis. verbis gratia: ex Scripturam & conuerausa. Maldonatus in cap. 13. Joan. Card. Tolent. c. 9. ad Rom. Iustitiam. & Cornet. a lapide in c. 2. ad Philippien. Bellarm. Card. I. de gratia & lib. arbitri c. 1. Valentini 2. 8. q. 1. pun. 5. Beccanis tom. i. summae Theolog. cap. 1. de predestinatione, qui & ex Scholasticis doctoribus sunt: ex quibus item sunt Magister 2. 2. 8. vbi S. Bonaventur. dub. 1. Scoum. & Durand. eum suis ex exterr. Magistri Commentatores. item Thoin. quodlib. 1. art. 7. que obiter citato loco ex 2. 2. & 1. q. 23 de predestinatione. vel tangit vel supponit, ad quae loca, vel distinctione, quicunque Dominicani ipsum, vel Magistrum interpretantur. Addit etiam nostros Scholasticos omnes. S. Thome interpretes, praesertim Valsquez 1. p. 8. num. 1. & 2. 1. q. 1. c. 2. n. 7. & fuisse adhuc 1. 2. de necessitate gratie eruditissime disputantes tom. 2. a. disputatione 1. 8. 6. ad disputationem 197, inclusu, in cuius tomo fine, exemplar Concilii Palatin. adhibuit Soarius tom. 3. de auxiliis cap. 1. & tom. 1. de grat. prologon. 5. §. 2. & 3. vbi subdolus Pelagi profesor fidei detegit. Prologon. 6. toto Pontificum. & Conciliorum acta produxit Heretici dispu. 25. art. 2. non exulta eruditio. Ruiz de Montoya tom. 2. in 1. part. tract. toto 3. de predestinatione exordia per solas vires naturae, eadem de Pelagiano errore d. 14. fecit. i. num. 3. & a liuotis obiter attigit, & supponit, erroris Semipelagian. & affinitum allorum eo tractatu ex insitio confutandorum occasione. Noniores ipso Scholasticis Recentiores Semipelagianos etiam, & affinitibus sententis repellendis intenti, ne nominant quidem Pelagianum errorem. Memorandum tamen erat: quia ex eo, siue que principio de libertate creata munda vterque manauit, ut vidimus tomo 1. de Deo vno conuerausa. & 3. que ex eisdem principiis Theologicis, utrumque difficitur.

5. Semipelagianis igitur error (quem proprius Hilarius, & Propter Pelagianæ heretis reliquias vocant) ad iustificationem ipsam: immo & sanctas operationes perfectiores, ipse formalis iustificationis subinde proximiores, gratia interna Dei per Christum necessitatem Semipelagian admitebatur, solumque initium quodammodo ad fidem & salutem quantumcumque exigitum, temuissime congratulatis meritorum (quam obinde anfusum solum, & occasionem vocabant) ut Dei gratia ad fidem supernaturalis efficaciter vocarentur, atque in sanctitatem, & perfectionem etiam promouerentur exigebat. Illud vero initium sue naturalis fidei actum, ex naturali aliquo, non illicito, sed prudenti motu, sive naturali salutis desiderio, & inde orta petitione, vel fidei, vel salutis esse, ut vnde adeo gratia interna ad reliqua donaretur, & iuxta id Matth. 7. Peccate & accipietis, quare & inuenietis. Ex dupla promissione donaretur. Requir vero initii illius Deo a nobis ex viribus, bonoque natura vnu per salutis nostræ explicitam, vel implicitam voluntatem, ut suam Deus ad extera operem, & gratiam nobis adiungat ex illis Christi Domini, ut salus fieri, ac similibus saluti a se impetranda premillis, a ratione vero probabant: quia, nisi quale quale, meritorum aliquod ex nostro vnu facultatis, ac boni naturæ nobis a Deo inditi, anfusulare, & occasio ipsi offeretur, nec libertatis nostra ita seruari purabat, neque sequitatem voluntatis, ac prouidentiae divinae, si nullo libertatis nostræ viru expectato, neque ex parte nostræ, electi ad fidem, gratiam supernaturalis auxiliarem, & iustificarem, & gloriam denum differentiationem, & distinctionem ab eo, qui non electi ad illa, sed reprobatis est, imperio potius dominantis, quam iure re-

gentis, nec sine acceptio personarum virtutio, vnum ad salutem predestinaret, alium vero pro suo tantum natu non prederminaret, sed prætermitteret. Vnde constat Semipelagianos meritorum, ut summum de congruo ex viribus naturæ ad primam gratia collationem, & predestinationis columnmodo posuisse, sicuti & ad reprobationem non predestinationis initium: ut mirandum sit Doctores aliqui Scholastici demeritorum Semipelagianorum prima gratia supernaturali, ac predestinationis Dei initium posuerint congruitate, aut coniquiditate ab ipsis asserta, fecerint questionem: multoque mirabilius ex illis aliquos de coniquidate meritorum locutus Semipelagianos fatis leibus fundamentis censuisse, ut videre est in nostro Ruiz dicit. sec. 3. num. 3.

6. Ne vero post hac de eo, non solum opinio sed questionis sit: audatur. Hilarius epist. ad Augustinum sub init. vbi de horum nomine, & errore ita scribit. Nec negari gratiam si precedere dicatur talis voluntas, qua tantum, id est columnmodo, medium querat; non tamen ipsa iam valens: & Cassianus, qui corum creditur ab eis Theologis Praeceptor collat. præfert. 13. sic fatur: cap. 13. sub init. Occasionses quedam modo Deus quisit quibus humanae significi corpore diffusos, non irrationabilis munificencia largit. dum eam sub colore cuiusdam desiderat, ac laboris impuniti; ut nihil omnus gratia Dei semper gratia perseueret, dum exiguus quibusdam, parsque coniuncta tamam immortalitatis gloriam inastimabili tribuat largitare. Id quod toto deinceps cap. confirmat, & lib. 1. ad infinitione renuntiat. cap. 1. & 13. ut scilicet meritorum diuina largitatem ex nobis prætentum præ fui renuntiat & graciitate, granuitate Dei fuit gratia, & gloria tandem donationi, & largitatu non magis quam si non precederet, officiat: videaturque a Dei bonitate occasio in titulum coloratum (ut aiunt quæstia potius, quam a nobis oblatæ, ne irrationabilis ipsius largitas acusetur, & aperio videatur conuicta: cognovit, fallitur, que id de Semipelagianis est Augustinus de predestinatione. Sanctos cap. 2. vbi solutionem hanc ipsorum ex tenuitate meritorum nostrorum primam gratiam ac predestinationis proinde initium precedentium ab ipsis datam sic refellit: Videlicet si aliud agitur isto modo, nisi, ut gratia secundum merita nostra detur quilibet modo, (ac si dicat tenuissimo ac via congruo) ac sic gratia non sit gratia: quantumvis enim exiguæ meriti remuneratio illa sit grata, tenuis, & liberalis ipsius donatio non est: quare nec ipsa gratia erit, denique Cassianus cit. lib. 12. prætentorum meritorum primæ gratia, & initii predestinationis nostræ conceptus verbis excludit coniquidatem c. 14. sic fatus. Dicimus enim secundum Salvatoris sententiam & recitatum ex 7. Matth. 7. dari quidem poterimus. & apere pula sebus, & à querentibus itaenam; sed petiuntur, & pulsanunt, & inquisitionem nostram non esse coniquidam, nisi misericordia Dei, id, quod petimus dederit. Ex quibus secundum nostri Ruiz re super hac conclusio num. 8. felicitate, & si non coniquidatis, proportionem, tamen aliquam absolute talentum propriorum meritorum ad primam gratiam, atque predestinationis initium suffit & Semipelagianis admissem confuratur, cum expelle in illis colore, seu titulum solum coloratum, & occasionem a Deo potius quæstam libertatis exercende recognouerint. Aliud vero delirium, id quod acti ab Augustino Semipelagianis sunt, de meritis, demeritisque conditione Semipelagianis ante vnum rationis corriporum refellere, quare & referre præsens instituti non est, cuius nihil refert, que, & qualia merita gratia prima, & predestinationis exordio præcedant, dummodo ex propriis viribus orta assigmentur. Vbi autem disputationes referre merita hac conditionata semipelagiana pollunt, eginus de scientia media, & conuera de merito agemus; nec diximus paucum, controu de Incarnatione.

7. De Semipelagianorum errore dubium Scholasticis, & conuerausit, ad rem praesentem est, an perfeueriantur per occasiones singulare in fide, bonis operibus, iustitia, & sanctitate, ac subinde electione ad gloriam conferendam de fatio, & executive merita ex viribus naturæ, ultra eam, que ad primam gratiam internam, & prouidentiam supernaturalis, sive predestinationis initium necessario præfere docebant, prærequiserit. Noster Ruiz.

sect.4. prætenta merita naturalia non solam ad primam gratiam, & ad prædestinationis initium, sed ad perseverantia initium, & gloria conferente voluntatem multa eruditio, & ponderatione contendit, & in primis verbis illis Gassiani prius ciuius testimonia recitat. ex collat. 13. num. 13. *Dum exiguis quebus dampnum parvum genocoratis tam tam immoraltatis gloriam in asperillis tribuit, largitate, videut euinel. Maxime, cum seq. cap. 14. perseverantie viuis p̄e alio primam rationem, & radicem arbitrii in bono prauoꝝ sua naturalis facultatis v̄lo collocet tandem. Secundo: quia nisi Auguſtinus & Semipelagianorum disputatio effe de electione ad gloriam, & perseverantie dominum, fruſtra recurrenden ad merita naturalia conditionata diuerſa infantis cum Baptismo decedentis, & conditionata naturalia demerita alterius abſque illo decedentis, si diutius viuent, in quibus electio ad gloriam abſque eorum operibus est & in adulcissimis quibus predicatione Euangelium non eff. Tertio: quia de prædestinatione, seu electione ad perseverantiam, & gloriam lis Auguſtinus & affectis contra Semipelagianos ruit: scribente Hilario epistola ad S. Auguſtinum in columna 2. *Quod autem dicit sanctius tuus: nemis per seuerantie, nisi per seuerandi virtute percepta: haec enim recipiunt Massilienses: ut quibus dasur, inerit licet, præcedenti tamen proprio arbitrio tributarib; Subinferius: Nolunt ictam per seuerantie ita prædicari, ut non, vel suppliciter emereri, vel amitti contumaciter posſit. Vnde columna 3. Ceterum quidlibet donum, si prædestinatis, id posse amittere, & removere propria voluntate contendunt; quod tunc falso sum est: si verum putare eas quodam per seuerantiam percepisse, ut nis per seuerantie effe non posset. inde est, quod illud p̄xiter non accipiunt: ut eligendorum, reiūcendorumque effe definitum numerum velint. Hilarij relationi conſonat Propter eſit, lata ad Auguſtum, poſit med, scribens. Massilienses refugio fatur: Deum secundum propositum, & consilium voluntatis sua aliud was condere in honorem aliud in conuamēlā, ac statim. Nec acquisiſum electorum numerum, nec angeli poſſe, nec minui: inferiſculē. Quibus epistolis de hoc Massiliensem vte- riore errore circa donum per seuerantie certior factus Auguſtinus fuit, vt conſtat ex eius libro de bono, per- seuerant. c. 6. sub initium, vbi citidem Hilarij verbis scripſit. Sed nolunt, ut feribitis, iſi fratribus ita hanc per- seuerantie prædicari ut non vel suppliciter emereri, vel amitti contumaciter posſit. Cum autem c. 2. & citato c. 6. ac 17. meritis ex gratia ortis bonum per seuerantie poſſi- abis obtinere Catholice, & fuse prober: tamen ex cap. 7. prope medmerita per seuerantie etiam Semipelagiana his rejeicit & incaſulat. Sed hac inquit, ut à Dei de- dentur nobis fidem impetrari quæ incipit a nobis: quam fi- dem & incipere & labore & in ea utique in finem perma- nesceret, quam id non accipiamus, nostrum effe contendant & infra. Nolunt hominibus prædicari dona Dei esse, & venientia ad fidem, & permanentia in fide: huc formata per gratiam, fusa informe ut libri totius contextu claret, & libide prædestinat. Sancto. cap. 12. 13. & 14. contra Massilienses de matura morte in gratia, quia per seueran- tia claudunt prædestinationem, nullis humanis meritis, sed gratia Dei contingente fuse contendit: conſtat ergo ex dictis Semipelagianos per seuerantiam, & electionem ad gloriam, nec solam primam gratiam meritis naturalibus, & ex arbitrii noſtri viribus exprefſe tribuſſe.**

8. Ceterum Vasquez noster 1.p.d.89.5. notab. 3. & ex quibus & duobus postremis, ex quo & affecte nonnulli, censem semipelagianos nullatenus amplius meritis nostris ex nuda facultate arbitrij nostri oriundis tribuisse, quam ad primam gratiam, & prædefinitionis exordium fôntalem, & proximum meritum conquirant, quin ad gratiam viceriem perferantur per occasiones singulæ atque electionem ad gloriam subsequantam, vlerius à primo meritum ex propriis viribus congruum requirent: & quamvis Ruiz noster accurata, summaque fia, & singulari eruditio oppositam sententiam adeo vt vidimus, illustrauerit: video in aliorum meritis indagandis, tam profundam nostri Vasq; ingenuitatem, vt in his, quæ ad eruditioem Theologicanam, atque alienum mentum penetrationem spectant, semper adiutorios quoque vicerit: id quod &

oppositis testimonis perpensis (qua ipsi erant ex viu aliqui frequenti, & norisima) in re paleante euenie compre-
hensio: quare, & cedem Vafquez subfculo. Ratio est:
quia, si ad subsequenti opera omnia: quibus perfec-
tioria obtinetur, merita pura nostra, solaque adhuc
facultate praerequiri censerent, non propriis Pelagianis
reliquiæ a Proflero & Hilario dicentur, quoniam ab
Scholasticis semipelagianis, & ceteris Ruiz ipsi scilicet,
num 2. quia inquit, non dimidium erroris semipelagianis,
& iure Semipelagianis dici possent, sed eis per ce-
guam partem, ut cuiusvis totius reliquiæ illæ solamen-
tibus: si enim ad opera omnia Dei gradum omnes
ultra primam, ad fidem, & conuenientem per fidem
meritis præveniri docerent, non per ergam del
magnam, & dimidiad, ac ultra afferbant erroris, con-
gratiam in omnibus arbitrii viribus subiacerent, se-
cundius precedentiam ad abolitionem merita, gloria eam in-
cilius excedenda, quam Pelagius admis, facerent.
Viterius Ruiz ipse fecit. Caspian in suo, & Massili-
fum errore doctrinam inconfitentem, & adiutorum per co-
pita notans, quartam esse vult num: quod Massiliensis
excepta fide, & salutis desiderio ad reliqua opera, &
notationes vincendas gratiam Dei requiriunt; sed Cas-
pianus, ut statim probat num. 8. Secundo Proflero citius
hanc ex Massiliensium doctrina refutat lenitatem quia
debat opusculo verbis primis confirmari. *Ad gratiam*
qua in Christo renescimus per naturalem precium, quando-
pulam perverius, ut ideo accipitatis inuenit, quia bono
nature bene vult ad salutem gratiam initialis
gratia opere vales perverius. Quoniam initialis
gratia, cuius opere ad salutem gratiam possit homo pe-
tientia intelligit ex doctrina Massiliensis Proflero
ad illam, que per occasiones singulas ad perfectionem &
opera prima vocacionem gratia subfusione, quibus
perfeueratur. Hanc nequit intelligere: liquida carni-
tialis gratia non est, cui in ordine gratia, & predilectionis
nationis quia alia gratia precedit, cui ordine predilectionis
gratia vltioribus catenata posteriores sunt: que
nec in eo ordine est, & sic initialis possunt: sed talis
dicti potest reflexu operis cuique perfici et in
quibus per occasiones singulas perfeueratur habent, &
quibus omnibus perfeuerantia tota adquiritur con-
tetur. Si enim ad eas omnes, & singulas gratias mens
natura prædictum, nullo reflexu huius operis quo perfe-
uerantia, & gratia salutis obtinetur intus etiam esse
natum naturæ, ut si initium supponat: quare & impul-
sorius huius operis gratiam initialis est: solum gratiam
initialis in ordine gratia, & predilectionis alieni
a Massiliensibus Proflero refutat, quia sola illa sit,
que in ordine gratia, & predilectionis prima est:
qua carnea illa predilectionis inchoatur, cuique que
actus primus perfecte fidelis, & conuenientem elicito
quem reliqua gratia ad opera reliqua quibus, & per-
tioria, & salutem gratia obtinetur, tuo quoque gratia
succedunt. Perperam autem & contra conseruacionem
& textum, sequitur ipsum Ruiz fecit 3. o. 9. fine initialis
gratia nomine gratiam creationis, & naturæ ipsius nomen
intelligit: cum, quia ipsa telle, meritis natus nemo
semipelagianorum tantum tribuit, fuit gratia de in-
pernaturalis opitulantis opere ad salutem gratiam per-
ueniatur: cum etiam, quia gratia supernaturalis opa-
tio, & adiutoriorum necessarium arbitrio naturali no-
stro, ut ad salutem gratiam peruerant ex eo ipso ex-
primuntur: ad salutem gratiam initialis gratia non va-
les perverius; Opis autem non intrinsecus coniunctio
cultas, & potestas, quae inuitat est, sed adiutorum
alienum ut patet: quare nec initialis gratia que
natura fert gratia creationis & naturalis arbitrio faci-
t illa fert esse intelligible potest.

9. Tertio probatur: quia Caspian Semipelagianus Dux vulgo, & Ruiz ipso habitus pere merito
naturæ Dei ad gratiam prævenire, sive ab ea prævenire
doceat cit. locis, ut videlicet primus, de ipsis causa agen-
tes, nec de iure ingenio, & eruditio præfatuissimis
toties sibi eidem fere locis indiget, mediorum arbitrii
literaturæ, homine inconstitutæ contradicere credi con-
tetur: quare, & initialis, quoniam duximus, gratiam
in perficiencia

suiss credendus, ut minimum, est, si eius mens ad Cathol-
icum sensum omnino redudenda possit intelligi. Quar-
to Propter epistola ad Sanctum Augustinum sub initium
Masiliensem lententiam sic scribit. *Qui autem credi-
turi sunt fidei imperfecta quæ in ea fide, qui deinceps per Dei gratiam sit inuanda (perfecta utique)
mansuri sunt præcise ante mundi confusioneum Deum:
Et eos prædestinatio in regnum suum quos gratis, voca-
tio, [quia adeo tenibus, & perexcus nature meri-
tis, quæ gratuata; ut ex Cessiani lententia vidimus;
vocationis non officiant] dignos futuros electiones: ad
regnum, & vocationis secundum propositum, merita
fidei imperfecte præcedentes in Masiliensem sensu do-
cet: indeque vocationem, qua deinceps iuuetur ad fidem, & reliqua, & perfeuerantiam ex gratia indebita
nature, quæ ad regnum dum dum perueniatur, debita au-
tem coniuge fidei perfectæ, & operibus sanctis ex grata-
tia, & vocatione Dei ortis, & charitate formatis, atque
ex horum omnium bono in gratia decessu præscentia,
prædestinationem, seu electionem ad regnum & voca-
tionem secundum propositum inchoatur: quæ
omnia præter influxum meritorum nature in primam
vocationem, & prædestinationis initium Catholicissi-
ma sunt, & in eo solum Semipelagianos erat ostendit
manifeste. Quinto idem Prosper eadem epistola
post medium clarius adhuc in eo Masiliensem eiron-
rem constituit. *Cum duo, inquit, sint que hominis
operentur salutem, Dei scilicet gratia, & hominis
obedientia, priorem volunt obedientiam esse quam grati-
am: hæc nostra, & aduersa sententia æque faveat;
sed pergit. Et initium salutis ex eo, qui saluatur, non
ex eo credendum esse staret, qui saluat. An non salutis
initium illud realiter formaliter est, ex quo primum bo-
na valento inchoatur, non autem in quo illa auger-
tur, & perficitur? Inchoatur vero falsus prædestinatio
in prima gratia, & vocatione, & prædestinationis exor-
dio; reliquis vero ad opera, & perfeuerantiam gratiæ,
& vocationis vterioribus, quibus, & intermedii ex
quibus catenatis, ordo, & dispositio extrinseca præde-
stitutionis textur, augetur, & perficitur: ergo semi-
pelagiani merita nature ad primam gratiam, & voca-
tionem, ac subinde prædestinationis initium, non au-
tem ad gratiam vterioribus operibus, & perfeuerantia
necessariam, quibus valento bona augetur, & perficitur,
nouæ naturæ merita per occasiones singulæ requi-
rebat. Sexto, Augustinus Semipelagianam mentem ex-
plicat. *Sed hoc, inquit, ut à Deo denuo, nobis impe-
trat, qui incipit à nobis: quam fidem, & incipere, &
habeere, & in ea vix in se permanere tanguam: id
non à Domino accipimus nostrum esse contentum: Sep-
timo: quia eo solum fatis ad suum intentum Masilienses
habebant, ut non irrationalib[us] munificencia, ut Cessiani,
aiebat alter ad tantum bonum prædestinationis ad glo-
riam eligentes, atque ab altero non prædestinato, citra
hunc querelam discernentes.***

10. Porò nostri Ruiz testimonia, & argumenta in
adversum facile dilinquent. Atque, à clarioribus in-
choando, certum est ex dictis d[icitur] 3, quæst. 3. Quod Vaf-
notho citato loco supponit, & præcipue impugnat Ruiz
testimonis præfatis: Masilienses ministrum de alia elec-
tione antecedentes ad gloriam diuera ab ea, quæ in
prædestinatione, seu prædestinatio ipsa est, nulquam esse
locutos: quia de alia, ut ea quæstione vidimus, nulla
veterum suis Patrum suis Scholasticorum disputatio:
immo mentio adhuc fuit: neque ante Recentiores pro-
ximi facili fuit controvergia. Secundò recusus Masili-
ensem ad meritæ conditionata naturalia infantium, &
eorum, quibus prædicatum Euangelium est ad electio-
nem aliam formalem ad gloriam, quam ad partialem
prædestinationem adulorum ad fidem, vel totalem in-
fantium solummodo Masiliensibus excogitabatur, ut ex
datis testibus patet. Tertiò: testimonia, quibus Masili-
enses negantur perfeuerantia donum ex Dei

gratia per occasiones singulas & omnes imperitæ, nisi
merita naturæ noua pro eis omnibus & singulis in præ-
destinato præcederent, id minime probant, neque ex eo,
quod Dei gratiam eis admiserent, ex meritis naturæ
eis negarent. Siquidem adeo naturæ merita extenua-
bantur, ut primæ etiam gratia donatione gratia, & libera-
litati Dei non officiat. Negant autem, quia ex primæ
gratia auxilio secundum propositum, sive ordine præde-
stinationis ex naturæ viribus à Deo obtento, merita con-
digno, reliqua à Deo obtinere gradatim censent: quod
vterioribus gratia formaliter gratutio ratione in se ipsis
collit, faciente Augustino etiam cum Catholicis omnibus;
tametsi in radice primæ vocationis, vnde catenæ pro-
uenient gratia sint, ut cum Catholicis etiam Masilienses
admitunt: catenæ, ut ipsis non negetur, primam
illam gratiam, vnde catena illa, & series prædestinationis
inchoatur; gracilibus suis naturæ meritis inchoatur
in quo solum à fide deficiunt. Demum: quod abolutæ
prædestinationis possit à perfeuerantia deficeret, ac non præ-
destinationis perfeuerare, ac subinde saluandorum numerus
possit absolute augeri vel minui: non ideo aiebant;
quia fidelis prædestinatus, & electi non electi esse possint
defecti meriti vterioris naturalis ad gratiam perfeuer-
antiae vterioris, qua donum perfeuerandi confertur:
vel contra fidelis non prædestinatus, & non electi possint
meriti naturalis exhibitione ad gratiam perfeuerandi, ad
quam electi, & prædestinati de facto non sunt, de facto
perfeuerant ac numerum subinde prædestinationis augere:
id enim, bardis etiam quibusque, apertam affert contradic-
tionem, quod prædestinationis simul, & non prædestinatio
sunt eis possit: atque aliam in Masiliensem doctrinam:
quod prædestinatus, & electus ad perfeuerandum
ex meritis nature in eorum doctrina (ut aduersarij con-
tendunt) necessario presuppositis pro posteriori natura,
cum ad presupposita merita, tum ad inde obtentam præde-
stinationem possit merita naturæ aboleri: quod est
implicatoria potentia, ut, quod factum iam est, fiat in-
fectum: atque ex aduerso non prædestinatus ex præde-
stinatione defecit meritorum naturalium ut prædestinationis
sunt negatio absoluta aduerseret, merita ut prædestinatur
exæquia implicatione possint apponere.

11. Solum ergo volvere Masilienses, ut post libertati
arbitrii creati feruandæ attenti, totique intenti, electos &
prædestinatos ad non perfeuerandum, sicuti etiam non
prædestinatos, libertatem in agro primo non amittere,
utique pro priori ad prædestinationem vel non præde-
stinationem: ac proinde non prædestinatos, & perfeueran-
tes, atque à num. electorum exclusos, primos, electos vero
& perfeuerantes primos, ex quibus perfeueraturorum, ac
electorum numerus augetur: secundos esse absolute
posse: quod certissimum, & Catholicissimum est, tametsi
consequenter impossibilitate eorum ad extreum opposi-
tum prædestinationis in primis, & negationis prædestinationis
in secundis supponit, quam August. & Prosper in
sua Catholicæ etiam doctrina, voce tenus aduersa, atten-
debat, non curarunt: errauerintque, quod ad præde-
stinationem coniunctum, & per modum unius sumptum, merita
nature prærequisitum, quæque eius initio, &
inchoationi per gratiam primæ collationem, cui reliqua con-
catenantur, erroneæ illa prætenderint, cum ad plenum ar-
bitrii nostri dominium, tum ad iustum, & rationabilem
ex parte bonitatis diuinae, de se æque in omnium benefi-
cia propensæ, prædestinatus à non prædestinato, absque
vita acceptio personarum acceptio, distinctionem
tuendam. Hæc enim vna eorum vox, ratioque fuit apud
Prospem citata epist. circa med. *Quia iniustitia Dei in eo
sit, ut qui non crediderint (imperfecta illa fide, quæ primæ
gratia ad perfectæ credendum possit initium) perseant;
bonitas in eo appareat, si neminem repellat à vita, sed in-
differenter uniuersos velit salutis fieri; & ad agnitionem
veritatis venire. Et his quidem Semipelagianorum erro-
satis propalatus sit: tametsi aliquando nolentes, & coa-
cti obiter neque ex instituto, & professione in totum Pelagianum
errorum incurserint, ut postea norabo.*

CERTA

CERTAMEN II.

Semipelagiani erroris Princeps rigide
exploratus: ubi de Caffiani
sententia.

1. **M**agna de erroris huius antesignano, & Patronis apud eruditos controveria quam claritas gratia in duas partes diuidemus. Prima erit de eius Duce, & Patronis, cum primum fecit, de eaque in terminis à Patribus & Ecclesiis disputatum est, atque obstinato contra ipsos sequebatur fecta ista propagata. Secunda de Patribus, qui ante eius controveria in Ecclesia ortum obicit videtur, iudicanturque à non paucis, nec in eruditis Doctotoribus illam tradidisse: quorum, etiā eam verē docuerint, dispergit etiā patet: siquidem de rebus nondum ab Ecclesiis disputatus, nondum ab ea statutis ac definitis, at vero, maxima in rebus artis, deficere humanum, neque pietate, eruditio, ingenioque indignum est, atque doctissimis sapientissimis, & sanctissimis viris infumetur, ut primorum Philophororum, Pattum & scholasticorum exemplis frequentissimis edocentur: in rebus autem ab Ecclesiis disputatis, nedum etiam definitis, & pro quaum parte altera eius stam Doctores præcipiunt, rationes, fundamentaque eius, qua subinde minus solida esse non possunt, alteri parti nihilominus pertinaciter adhucere iis fundamētis non apterē solutis, in solubilioribusque non productis, sine ingenio doctrinae, modeſtia, pietatisque iactura fieri minimē potest. Hac dixerim, ut rigidus mentis Patrum in hac re, & similibus, ubi oporteat examen, nec nobis, nec Doctotoribus aliis impiebat ad indecisus veratur: ubi enim de re quampli iudicium ferendum, dicendumque nullam aliam pietatem inueniō, quam non mentiri. Nec minus pietatis habet ubi lapsi fuerint adhucit: quia autoritatis sue pondere incertos alios trahet in ruinam: veniamus ad primam examinū authorum erroris huius partem.

2. Eius vero Authorē, & Ducem Caffianum extitit quicunque eum à Semipelagianis, censem indubit tradunt: verum quidquid de eius in re hac doctrina (de quo statim) erroris eius Ducem non fuisse, & primum auctorem, sed ante ipsum vi argumentorum contra Pelagianum suum errorem, Iulianum ad Semipelagianum tempore, author nobis est Augustinus lib. 4. ex sex quo contra ipsum scripsit c. 3, sub init. Vbi haec eius doctrinam, refert. *Ad capessendam perfectionem hominem adiunari, quod ipse posuit (ritique volens) pergit Angustius, volens intelligi hominem per se insipere fine gratia, quod perfecta gratia.* Ceterum, cum hic semel, vique argumentorum contra præstinentiam suum erorum actus id docuerit: Caffianus vero (si in eo errore fuit) non semel, nec aliud agens, sed sepe, ex instituto productis fundamentis docuisse primo videatur, non immērito eius erroris Dux haberi poterit. Sed tamen Caffianum in eo errore fuisse non a Deo exploratum, atque alij plures iudicant, censco, non tamen eum aut virulenter partis momenta perpenſa ab eo affero immūnem. Et quoniam illis aequi librandis iudicio quid illo in re adeo apud eruditos controveria tandem doctrinae, ingenii, sanctitatis eius, examen, & iudicium præcedere oportet, certa de iis erga Caffianum iudicia præmitto: & præter communem illam Massiliensem laudem ex Prospere, ipsorum hoste, episc. ad Augst. ver. finem. *Multum nos, & vita meritis antecellant, & aliqui eorum adepto nuper summo Sacerdotij honore supereminent.* Et sub finem: *Meritis, aequi honoribus clavos caligo, illius opinione obcurat.* Quæ Caffianum vtpote Massiliensem Sacerdotum præcipuum, ac Prospere sententia erroris eius Anteſequānum in primis tangit, fuit de Caffiani ipsius vita, doctrinaque specialissima, & granulata magnorum virorum testimonia.

3. De eo quippe cinqque scriptis Prospere ipse iam prædictor in suo Chronico, absque vlla nota, summa cum laude his meminit: *joannes Eremita cognomen Caffianus in Massilia insignis & facundus scriptor, Gregorius, Turon. 10. Histor. Francor. capite 2.9. de Abbatu Auccio agens Caffianum cum Basilio connumerat, & inter sanctos Cenobiarchas: aucto quippe Cenobia alterum subrum, alterum feminarum institutuſe author est Gennadius, & Eugenius S. Lupicini discipulus regale Caffianum addito *venerabilis cognomento meminit, teſte Sanctorum, i. die 1. Ianuarii S. Juliani. Tolet. Archic. Prosp. Chron. cap. 1. & 3. bis Caffianum citat, & cum Augusto coniungit. Sygibertus in Chronico anno 422. Caffianum, ut virum Præclarum commenorat. Raphael lateran. lib. 13. antropologis verbo Caffianus eis operas laudat impene. Genebrardus anno 421. pag. 43. illam inter Scriptores Ecclesiasticos cum Euagrijo, abhōe vlla nota, recenset, eumque à Leone Pontifice tunc Diacono Cardinali, ut contra Nestorium de Incarnatione scriberet, rogatum fuisse ex Gennadio refert. S. Benedictus in Regula cap. 42. & 43. & eius tandem Monachus Caffianus lib. 10. institutus, diuinari. lec. cap. 29. (cuius etiam vta in Chronico generali S. Benedicti) centur. 1. capite 3. anno Christi 500. ait: *Caffianum Presbiterum, qui coniuncto de institutione fidelium, sedulo legit, Gregorius vero Magnus Caffiani lectione frequenter delectatus legit, & S. Fulgentius Ruspensis Episcopus collationum lectio ad perfectiorem vitam vehementer accensus pro instrumento Guelphay. lib. 1. c. 50. numero 6. S. Gregor. Turon. lib. 10. Histor. Francor. c. 2.9. de Pelagi. & atri matre ait: Cenobium adiucavit, in quo, nova modo Caffianum verum etiam Basili, & reliquorum Abbatum qui monasterialē vitam intituerunt, celebrabantur regula. Bernard. peculiari regula sua c. 4. iuber pro scriptis profectis collationes Caffianii. Triterimus de scriptis Ecclesiasticis pag. 2.18. de Caffianis operibus 29. *in collationibus Sanctorum utilis, & necessaria Monachorum instruſio est.* Vincentius Bellouacensis de S. Domingo collationes Caffianii assidue dicitur lectione doctrina eius generali non approbatione solum, sed ingenio hunc & commendatione subiuncta lib. 20. speculi historiali c. 18. quem morem S. Thom. Aquinatus huius in eius vita habet; atque 2.2. quæst. 18. & 189. ad statum doctrinam de statu perfectionis confirmatam Caffianum, si probata, nulquam suspecta, authoritatis Doctoris testimoniis vitur. Sanctus denique Patriarcha nostrus Ignatius vigilansissimus omnium Caffiani operibus & collationibus in primis contiua legendis incubuit. Eademque lectionem prodidunt ad perfectionem omnium institutione Magistri Noutiorum regulam esse vult. c. 6. de regula ipsius Nestor Didac. Alvarez de Paz. t. 1. p. 4. pag. 5. in hisque Caffianii collationes appellas & omnem spiritus doctrinam continentis: autem Alvarez in his Theologus & scripturarius Professor, ac scriptor noster facili vita spiritualis Magister: noster etiam Theophilus Raynaudus facili vita noster Doctor, & scriptor facile pinceps in suo Valerianio t. 2. n. 2. eisdem collationes vocat *perfectionis metallum.* Est autem valde notandum collationem 13. Caffianii, & tunc nuncque habentur, habentque semper sicut eas sententias continet, ob quæ prefector Caffianus a Prospere lib. contra collationem de Semipelagiano errore accusatur, & carpitur. Item Eusebium Caffianii scripta fuisse scripta in Epitome rediguntur, tenebuntur Gennadius de viris illustris in Euseb. Adversarius (cfr. parum Caffiano zeque) anno 41. quam epistola videlicet ait Triterimus ubi proxime, et laetare Gennadius iam citandus, & Cardin. Petrus Damiani lib. 1. epistola 19. aequi in Iudice operum Eusebii apud Bibliothecam tria eius opera desiderari dicuntur. Primum de laudibus Eusebii ad Hilarium: secundum epistolam ad diuersos. Tertiū compendium D. Caffian. & Dioclyt. Cæth. opusculum Garci opera post collat. 1. Caffianus sub hoc titulo nuper appulit, doctrina Catholicæ Discepti Cæthi Caffianii pro præcedenti collatione ab eo subiuncta. Nihil vero ibi doctrina eius collationis corrigenda in summa omnia eius testimonia & rationes redigit. Colloque addit. §. 4. quædam Ambroſij testimoniū. Quædam vero Caffianus laus est, duos adeo illustres Doctores suorum operum.***

operum, non probatores solum, sed ad publicam utilitatem compendia illa pro facilius legentium vñ scripsisse.

4. Sed vero his, vel non lectis, vel non obstantibus, Prosp. Aquitanus Semipelagianorum, sive Massiliensem erroris, non sequentem modos, sed Patronus, ac Duxem Cassianum confitit, & opusculo integro contra collatorem proinde confutauit: cuius praefatim auctoritate effectum fuit, vt in Concilio Romano legitimus Episcoporum sub Gelasio Papavi Apocryphae fuisse damnatae, & constat ex c. *santa Rom.* dicit. 15. Ad Vienensem in anno Christi 433. Semipelagianum ostendere Cassianum multis contendit, ex quo præcipue Baron. Gualterus, Gordonius, & Alardus Gazæus eos in damnum de Massiliensem errore imitantes Vasquez, Soarius, & Heriz, & Ruiz de Montoya citatis citandisq; locis, & postremus hic cit. 14. lecit. r. 4. sec. 5. num. 11. concludit. Executio proportionum, hac super re notariorum accusari Ecclesiæ contra Cassianum censuram memoratam ex c. *santa Rom.* dicit. 15. sed tamen si Illitrianum corundem, & emendatorem. Historiographorum, qui super hac, & alii eius doctrinis referendis Cassianum accusant, varietas, & inconcordias, sicut ipsa repugnativa animaduertitur, haud magis corum damnatio fors videatur habenda. Et de Prospere quidem Gennadius Massiliensis Episcopus, vir fons, & doctrina sub illius tempore præcelens, de viris illitribus ad librum Hieronymi quem de Prospere script, & librum eius aduersus opuscula adiecto (uppresso nomine Cassiani, que Ecclesia Dei salutaria, ille infamavit nomine). Et quamvis cum obinde cum Cassiano Sixtus* Senechal. 6. Biblioth. annot. 184. & Ioan. Motineti operibus Prospeti ipsius induit, cuius erroris Massiliensis incusus, Vincensius ramen Bellouacensis, plurimum S. Th. antiquior 4. p. Histor. lib. 20. c. 8. & S. Antonius 2. p. histor. cit. c. 11. Gennadij hanc de Prospere querelam, dum fine huius defensionis, illius reprehenzione memorat approbat videatur: immo S. Antonius, tit. 10. c. 10. exprefit approbauerat dicens: cassianum à Prospere *insigne* & *superficiat* lectum esse: potiusque ipsum quidquid in Cassiano reprehendit, bonum sentium interpretari vti etiam Galpar Cassianus confit tandem lib. 1. de quadripartita huius initio dubitauerit: de quo nos, ac de Gennadij doctrina inferius. Nam vero, loco Adonis ac reliquorum historiarum super Cassianum doctrina auctoritas sit respondens, cum ex fallo ab eidem Cassiano impotis, tum ex tempore circa præsentem eius errorum refendim inconsequens, & varietate videamus. Ado enim cauillime de gratia, & libero arbitrio Cassianum legendum, monens addit, sed & Encyclicalum hæreti (qua teste Rabano Mauro carnum elium, & coniugij vñscum illiscitum esse docebat) *incautus fuit*: cum tamen nihil ei errori ad hunc in scriptis Cassiani legatur, notatum est ab alio sequuntur.

5. Ado item ex quo etiam Baronius, Gualterus, & Gordonius aucti Cassiani opera expurgata à Cassiodoro fuisse qui tamen c. 29. diuinari, infinit, à vicore quodam (scilicet Martyritano Episcopo) id præstum restatur. Baronius vero tom. 5. pag. 654. & Gualterus addunt: ex Cassiani opera ab Eucherio etiam fusse correcit Alardus Gazæus Dionysium Carthasanum collat. 1. correctorem adiicit, cum tamen tuerit nihil doctrina ac fundamentorum in suo Epitome (præferimus ex collat. 13. Dionys.) emerit, vt vidimus sub numeri tertii finem: quin Dionysius opusculo ibi citato, ac ciudem Gazæi opera collatione illi adiuncto s. 2. hæc à Prospere vehementer accusata Cassiani verba affect quod resistentes quoque, & longe positos vocet: *mutos allucat ad salutem: peccare voluntarios subtrahit coriam voluntatis explenda.* Et sane cum Cassiani propositiones collationis illius 13. quibus præcipue, & ex instituto impugnandis librum totum contra collatorem Prospere evulgatus quibusque Cassianum Massiliensem hæreti confonit, vel adhuc in primis videatur, in ea collatione quam nunc habemus illis ipsi versus, quibus à Prospere confutandis proponuntur, extet: erroris Massiliensis à tot grauissimus eius correctoribus castigatum: correctumque nihil fusse, evidenterissimum est. Denique Baronius tom. 5. citata pag. 654. ait: Cassianum, quem nunc habemus, sanum esse, & ab omni profus errore purgatum, (quod, & Cassiodorus vbi proxime, & Rolfevidus in rit. Patrum Prologom. 6. censit.

Corisopha, de Ortega de Deo Vno, Tomus I. I.

siere) cum tamen exter nunc collat. 13. quod toto illo suo libro contra collatorem reprehendit Prospere, cuius auctoritas, vel vñce illum de errore Massiliensem fecit suspectum: quare dum id etiam Catholicum Baronius iudicat, dum totum Cassianum, quem habemus, sanum propositus approbat, totum fundamentum ipsum de Massiliensem errore appellandi & condemnandi euerit, ac rigida sua censura nesciens contradicit: sed nec in magna adeo vñis totis historiis, consequentia tam rigida, quærenda exigenda est. Potiori iure expostulandus in consequentia huius venit eximius noster Doctor Franciscus Soærez Theologus Scholasticæ facili proximi columni alterum, consequentia proinde, & texax, & Patronus, qui cum Baronio, & circais ipso antiquioribus Massiliensis erroris damnat Cassianum 1. part. lib. 2. de prædestinata (qui de eius causa est) c. 7. & tom. de grat. Prolog. c. 5. cum tamen in opusculo.... dixerit se nihil erroris in Cassiano, quem vñque cum integra collatione 13. habemus, inuenire. Denique doctrina Cassiani hac super re infamatores Historiæ in eo etiam secum, & cum veritate certant: quod Gualterus, & alii regit Cassianum de Christi gratia contra Pelagium scriptissimum lib. de Incarnatione dicunt; postea vero in collationibus lapsum in Semipelagianismum esse. Constat autem ex ipsius Cassiani præfatione lib. de Incarnatione, quod illius collationes scriptissime antequam opus de incarnatione Leonis Pontificis hortant contra Nestorium aggredieretur, vt notauit Gennadius, facturique Baronius tom. 5. pag. 567. qui absque fundamento villo, gratisque ait, Leonem id munere Cassiano demandasse, vt qua ex Semipelagianismo ex collationibus anno anteriori, & ante Concilium Ephesinum, eius operis occasione trididerat, retractaret, nec solum contra Nestorium serberet; immo, & contra omnem verisimilitudinem cum nulla in operi illo de incarnatione Cassianus anterioris sua doctrina mitior interpretatio, nemus retractatio innenatur. quorum alterum, & tunc necessario fecisterit, si à leone de suspicione eius hæreti monitus, eiusque purganda Pontificis consilio, & hortato illud opus fulciperit. Quin videvñc suspicionis confitit, dum vigeret, eam à se, vel retractatione, vel sententia Catholici sui explicatio, vel sententia qualicunque esset, sua defensione, sua doctrina, & animi sanitatem necessario, & ex instituto ostenderet: quod præstum nusquam ab ipso fuit. Quæ autem ex Cassiano his Authoribus errorum sonant, inferius producimus oportunitus:

6. Ex aduerso autem Cassianum ab omni Semipelagianismo hæreti nota & suspicione iusta liberant Gennadius eius sub Chryostomo condiscipulus loco citato Ioan. Dominici Dominicanus Cardinalis, & Episcopus Rhaetius S. Antonini (ipso teste) vñc Magister libro cui titulus *amor christi* & S. Antonius citatus, ac fere ad verbum recitatus n. 4. & Bellouacensi n. 3. Hentic, Cuychius Episcopus Ruremundensis annot. 1. censoria in Cassianum Petrus Giaconus annotationib. in Cassianum proposit. 2. Pefantius 1. pag. 23. a. 5. d. 2. Galp. Cassianus cit. eod. n. 4. fusè vero ac recentissime multo ingenii, & eruditissime pondere noster Ioan. Bapt. Guelnay edito lib. cui tit. Cassianus illustrat. L. anno 1662. antiquiores benignas aliorum Cassiani interpretationes relevimus, & tacitus lib. 1. c. 62. probans: quib addi merito possum, quo quod ex præfis Patriis & scriporib. eius doctrinam absolute commendasse retulimus num. 3. præcipue Eucher. & Dionysius Carthul. eius, nullo mutato, per Epitomen transcriptores, & Leo Papa, qui paulo ante habuitum Ephesinum consilium, cum scilicet Cyrillus Alexandr. alioque Catholicissimi. & doctrissimi Patres florabant, scribendi contra Nestorium Cassiano curam, quasi delectu mandauit: quod homini erroris Semipelagiani, & ex iam vulgaris, vt vidimus collationibus suspeccio (etiam in Doctorum probata vndeque fidei Catholicae penuria) non, nisi per imprudentiam summam mandaretur. Adnumerari defensoribus Cassianum in re hac doctrinae Catholicae, dicit plures Recentiores possum, quos ita censentes audiuimus, tametsi præalo defensiones Cassiani non dederint: in quibus Pater Ioan. de Ituren emeritus Theologus Professor, qui modeſtia causa Ioan. p. nomine Commentaria 1. p. S. Th. prælo

A A a emisit.

emisit, ac de Cassiano ab ea suspicione liberando doctum manuscriptum reliquit. And. de Saussay. Illustris Doct. Sorbon. in suo Martyrologio Gallicano ipsum inter laudatissimos Patres numerat, & supplemento ad 10. Kalend. Augusti singula ipsius scripta, collationes etiam, non approbat solum, sed magis enim exstollit: verba recitat citatus nofer Guefnay c. 62, ver. fin. Quanto vero iure, & fundamento præfari DD. de Cassiano censeant ex eius testimoniis præcipue, & interpretationibus: quæ aduersariis ipsum damnantibus occasionem dederit iudicandum erit: interin illud ad doctrinæ huīs in Cassiano sententiam credendam, & abolendam, & maxime contra aduersarios omnes, (si Vasquez excepias) plurimum facit: quod Cassianus sancti Chrysostomi Diaconus, & discipulus ipsique amicissimus, & amantissimus semper fuerit, & qui non solum iridente verum in aduersa tristissima fortuna Chrysostom adhæserit, eiusq; causa egerit fidissime, & cuius manu de rebus suis afflictis, iniquo exilio Chrysostomus Innocentium primum per litteras fecerit certiorem, ut confat ad Innocentij ciuius epist. ad Clerum Constantiopolitanum, vbi ait: se Chrysostomi de exilio suo litteras manu Cassiani accepisse: ut inde confet male Siggebertum in suo Chronico, anno 427, dixisse Cassian, a Chrysostomi eieclum Galliam aduentasse, cum ne Chrysostom exilia ab illo eiusque amicitia potuerit diuelli, sed ipsius portius exulente indiuiduè comitatus fuerit, ut confitit ceteri Baronii, atque clausula epistole Innocentij præfata satis innuitur: quare Galliam, vel Chrysostomi cauila ab eius iniunctis exulente aduentasse probabilius alij censem; vel vita illo funto sponte illuc venisse: cum ergo Cassianus Chrysostomi adiutissimus discipulus, fidelissimusq; fuerit, & sententia Cassiani ac verba propria modum eadem Magistri sui amantissimi Chrysostomi sint (ut ita, ac postmodum de Chrysostomi agentes videbimus) cum, quæ catholice prout in re praesente omnibus sonantur, quæ minus catholice aduersariis videntur sonantur: certe non alio sensu à Cassiano quam à Chrysostom: dicta credi ab aquis rerum estimatoribus debent. Quo circa Vasquez ex aduersariis solus in iudicio hoc consequtus tenuit, ceteris quadam præfens, & utroque ferens sententiam: etiæ enim Gelafia memorata sententia Cassianus nocius, & specialis adit, absoluta tamen eius doctrinæ damnatio non eratæ à consequtione damnationis Chrysostom in sententia concordem, de quo non agebatur, non inclusum excludit. Chrysostomi ergo reterentia faltim, venerabilis alias, doctrinæq; & sanctitatem conspicuus Cassianus ab heretice Semipelagianæ suspicione videtur liberandus. Atque hac arguendi ratione pro doctrina Cassiani puritate afferri possunt, quotquot fauimus ab eo errore liberari, inferius referuntur: in quibus Trithemius, & Driedo, cum enim ut doceat Vasquez citat, c. 9. & obseruat, durus Cassiano fauimus loquuntur in libro de gratia, & libero arbitrio, quos habemus, quia scripta Fausti generaliter, ut Driedo tr. 2. de captiuitate, & redempt. c. 2. p. 7. vel libri illos speciatim, ut Trithemius, Catholico approbant id ceteris de Cassiani doctrina tenentur sentire.

7. Sed fuit plura Cassiani testimonia, quibus ad omnina bona opera gratia. Dei inpirantur, interneque nos vocantis opus nobis esse expresse, & Catholice docuit. Nam lib. 12. de institut. renunciant. c. 9. 11. 17. & 18. ex instituto docet initium vocationis non esse ex operibus nostris, aut natura, sed ex gratia, verba omnia præ multitudine, & sententia repetitione dæderet referuntur: Sed hæc tamen, quæ firmum habet in veritate Cassiani animum, atque in errore adfuerit stomachum demonstrantur ex c. 16. libri illius præcepta non sunt. Quam sit igitur incepimus, & sacrilegum, quidquam de bonis actibus nostris industris, & non Dei gratia, vel adiutorio depuare, manifeste probat Dominica protestante sententia: sine me nihil potest agere: capite etiam 19. Quibus manifestissime perdoceatur: & initium voluntatis bona nobis Deo min inspirante concedi, &c. & perfectionem virtutis ab eo similiter condonari: nostrum vero hoc esse, ut exhortationem, auxiliuamque, vel remissiū, vel enixius exequamur. Eandem doctrinam expresse docet, multique confirmat collat. 3. de tribus abrenunciationsib, a c. 10. usque ad 19. collat. 4. c. 4. & 5. collat. 5. c. 4. & 15. collat. 7. c. 8. collat. 10. c. 10. & 11. Etmiraculi sane instar est, nec Prosperum, qui collationes impugnandas, titulo etiam opulcili

illius præscripto, suscepit; neque iudicij eius causa Cassianum sequaces horum testimoniorum fæc scripti meminist, vt, quoquo illa modo interpretantes, & sensu Catholico dicerentur: quod satis omnibus probare debet Prosperum de præconcepto contra Cassianum iudicio statuendo solummodo curat, & reliquo ex eius solum sententia potius, quam lecture Cassiani, acque operum ipsius Gemini feceris indagatione Semipelagiani erroris reum egisse. Venianus tandem ad collationem illam 13. quam attenuit legem Prosper, & impugnandam suscepit, ac vehementer accusauit: in eius vero capite 3, Catholico fuisse de sancti Augustini sententiam recognovit; in qua, si præstaret, inquit Prosper nulla Catholici de integrâ Cassiani ad rem hanc fide disputari: immo adductio esse posset: sunt autem Cassiani verba: *Quibus manifestis colliguntur, non solum actum, utrum etiam negotiationum bonarum ex Deo esse principium: qui noster & initia sancte voluntatis inspirat, & virtutem, quo opportunitym eorum, quæ recte capimus, trahi possendi.* Sed vero in ea sententia Cassianum etiam in collatione illa perseuerans potuisse facile Prosper recognoscere, & sequentia, quorum ipse non meminit, manifestetur cap. enim 8. ait: *Adest igitur insuperabiles nisi divina proteccio: tantaque est erga creaturam hanc ipsam Creatoris, ut non solum conseruare eam, sed etiam præcedat iugiter prouidens: quam experiri possit confiteretur dicens: Deus meus misericordia eius præmisit me, capite 17. Protector, ac Salvator dicitur, quod præ aduocat, & ignorans, seque invites attribuit ad latorem. Denuna c. 18. non solum eadem sententia infinita, verum, & genuina sive interpretatione, vbi fuit locutus aduersus, luculentissimam viam indiget: & quod dicit, verbis hinc demonstrat. *Ita ut ab omnibus Patriis definitur diuini esse munera primi, ut acceptatur unusquisque ad desiderandum quod unum est, sed ita, ut in alterius partem plenum sit liber voluntatis arbitrium.* Subdit etiam boni operis possibiliter & perfezionari gratia Dei esse tribuendam: condicione sententia. Si autem vniuersitatis Deus omnia in omnibus condens est operari: ut inciterit, protegat, agere, impetrare non ut auferat, quam semel concessit arbitri libere. Quæcum, non solum in opere collationis tota finali obilitate à Cassiano, sed in eadem collat. 1; ex qua, vel inuitate ille à Prosp. & sequacibus hereticis Massiliensibus accusatus adeo expresa fuit, atque doctrina à libello 11. de infra renunciat, & reliquis memoratis collationibus confonit, etis Cassianum errorum suum teget, vel fallit in conscientia in diuersa fuisse aduersaria in eum ut ex Prosp. Vasq. d. 89. cit. 5. & 1. 2. d. 199. c. 4. & Ruiz cit. 1. 2. 1. de ea inconstancia prædicto facta, & respondente pessime aliud non est: non solum de viro hoc ingenio, & doctrina laude ceteris nunc præstante, & Academie Massiliensis Scholastico Theologo Magistro vince probatum, ut Guefnay nofer probarit, sed nec de bardo, fupido, ignorante, qui non ingenio, & doctrina inquam, sed vel membra aliiquid retinet, nec eius quod fecerit littera postmodi distinctionis vix scripta obliuio foret. Quod vero alij respondent: his Cassiani sententias Catholicoe loquuntur, ex externa solum grata legis, & prædicacionis, quam post cum Massiliensibus, & reliquo præcipienti nomine intelleguntur, fuisse locutum: multis alius testimonium Cassiani hinc inde collectis, à Deo siuolum est, ut Ruiz ipse citat, & ferit inauditum rejetat, & certe (quidquid de locis illis consitit sit, & de veritate sententie, quod prædictio ex ea gratia Dei sit, cum illa solum necessaria non afferatur) de quo fuisse t. 1. de crite supernaturali conatur, & de gratia antilante recit, testimonia quæ de gratia inveniuntur vocationis & inspirationis expresa sunt, minime ea solutione evanescunt.*

8. Et quoniam recitatis proxime Catholici præficiunt Cassiani testimoniis genuina coram, quæ in ipso Semipelagianisimum sicut in Catholicum sensum interpretatione ostenduntur: videamus, quæ contra ipsam ex eius fratribus, ab aduersariis producuntur. Primum ex eis collatione 13. que Prosper totum in collationem Cassiani stomachum mouit, repetendum hic est, ut collatione capite decimo tertio aiebat. *Occasione epidemica*—*Dens querit, quibus humanae signatae corpora disperdi-*

non irrationalis misericordia sua largitas videatur; dum eam sub colore cuiusdam desiderari. & laboris impuniti; ut nibilimius gratia Dei semper gratuita perseueret; dum exiguis quibusdam parvisque conatu, tantum immortalis gloriam inaccessibilis tribuit longitatem. Dixerat autem c.89. & 12. Dixitque postea c.1. liberum arbitrium facultate, viribusque suis posse præbere falatius initium, credendo, timendo, desiderando, petendo, pulsando, per vigilias & ieiunia lib.12. de institutu renunciant. c.14. *Dicitur enim secundum Soluatoris sententiam. Math.7. Dari quidem petentibus, aperire pulsibus;* & in querentibus inueniri; sed petitionem istam, pulsationem, & inquisitionem nostram non esse conditam, nisi misericordia Dei, id quod petimus debeat. Tertium testimoniū est ex lib. 6. de institutu renunciant. c.18. vbi ait, gratiam Spiriū Sancti dari; prout se quisque sua labore, & industria dignum præbuerit. Haec sunt, que durius in Cassiano sonant. Cum autem ea omnia idem sonent, neque omnia ex libro collationem sint, sed ex lib. de institutu renunciant, qui cum à Semiplagianismo defendunt quod in lib. collat. non ex propria sententia sed Patrum, qui, iuxta cuiusque interpretationem in eis sunt locuti, & relativè solum iciperent ex parte solum protegunt, quem alia ex parte Cenforis idibus apertum nudumque relinquent: siveque quadam collatione adhuc defensione fidem debilitant: ex his est Henricus Cuychius annotat. i. Cenfor. in Cassiano, qui postremum testimoniū de gratia iustificantis formaliter in exposito, prout se quisque ex gratia auxiliante, cui siam adiungant industriam, disponeret, non absque affectus interpretatur: sed defensio hæc ad secundum testimoniū non ita facile extendetur. Præterea, tam secunda hæc: quam prima & tertia iam subiicienda interpretatio, & defensio genuinam Cassiani mentem, & legitimam defensionem non asequitur. Tertia itaque interpretatione, & defensio Petri Ziaconii proposit. 2. citata est opus per arbitrij nudas, & puras vites elicitor, & dispositionem, & causam remotam per accidens, & iniuriam eam esse: quod & Scholastici plures, qui post Arauificum secundum (in quo de Pelagianorum reliquis semiplagianis, sive Massiliensis actum est) immo, & post Tridentinum scripserunt, etiam docent, vt quæst. 2. videbimus. Hanc Cassiani interpretationem alii probant: nec video cum non etiam sacerdos Ruiz de Montoya ipsam pro Cassiano sequatur: siquidem hunc sensum de causa per accidens remota, nec actua, & à nobis data, sed passus, & à Deo quefita, vt ait d. 16. feb. 1. num. 8. (vbi Marcum Eritemam obinida à Massiliensis liberat sufficiōne, & feb. 2. multis confirmat) Catholico reputat: tamen in primo ex diuinitibus Cassiani testimoniū legere, & contra ipsam recitauerat. *Occasione quod ammodo Deus querit: quin reliqua eius testimoniū huius intelligentiae regnent: maxime cum ipse factio citata, numero 5, opera aliqua moralium virtutum, quibus lex naturalis impletur, gravi tentatione deficiente viribus natura tribuat. Alii respondent: virtutes morales propter naturalem honestatem elicitas promouent à eo per fidem ob honestatem supernaturalem eliciantur, ut autem promouentur, debent, eti non meritorum, & influxiū auct materialiter ut subiecta promouentur sui promotioni procedere: sed nec in habente fidem diuina idem certum existimat ad actum etiam supernaturalem omnem excitationem Dei per supernaturalem vocationem, & gratiam opus esse. Ait tandem duplex gratia, & vocationis exigitur Dei interne genus esse autem: alterum genus, quod communis, & vniuersitatis gratia, excitantis ad omnem bonum affectum, & conatum nostrum: alterum specialitatis gratia, atque vehementioris, qua motus excitati per generalem gratiam illam promouentur, atque hanc in Zicheo, & latrone, & centurione ex fidei per generalē gratiam concepta merito recognoscere Cassianum autem, in Beato Iob, id est Abrahami collat. 12. c.14. cuius fidem aliquam, cum inspiraram à Deo negat, eam non ex Dei gratia illa generali habitam censet, sed tantum non esse a solo Deo specialiori gratia, ab alijs viribus eius infulata, vt testimoniū iam ex eo c. recitandis significari videtur.*

9. Nolumus autem tot ambigibus, atque doctrinis, quæ prolixius Theologicum examen requiriunt, sinceram men. *Christoph. de Ortega de Deo Vno, Tomus II.*

A A a 2 his

his verbis. *Non eum ab illius, Sathanam, impugnatus
fis protegens; ut nullum virtuti humana relinqueret
locum.*

10. De fide item centurionis elogium Chiristi Matthæi 8. *Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in
Irael. In eundem sensum sic expendit. Nullius enim lau-
dis effet, ac meritis; si id in eo Christus, quod ipse donau-
rat, (solus scilicet, & in totum, nullo arbitrio centurionis
cooperantis) vñs industria, atque invenientur: neque enim
ad eum rudit Theologus, hebetique Caffianus, ut industræ
arbitrii nostri, & cooperationis gratia, quæ praeveniuntur,
atque a Deo iuuam suam laudem meritumque non
agnouit, prætulisset; alioquin dixisset, non dædi tan-
tam fidem in Irael: quo solum sensu cap. 13. & anteriori
textu huius capituli 14. Caffiano expreflo, & nobisque
parentheſi proxima explicato, vim, & veritatem Caffia-
ni aduersaria pars extrema habet: immo sensu alio,
næ apud Bardum quæpam, verisimilitudinem habere
poterat, ut eam profere, scribereque suo nomine au-
deret: siquidem fidei, operisque cuiusvis è libertate ar-
bitrii nostri cooperantis gratie, & vocationis Dei dona-
tio a Deo non formaliter in se, sed in radice congre-
vocationis, iuxta Augustini phrasim, non ita a Deo do-
natam fidem, & opera nostra, ut nihil in eis landis, &
industria nostra a deo inveniatur, vel rudi alicui Theo-
logo sonaret: ex contextu codicis & explorata mente, &
intento Caffiani in aperto est Catholicissimum frequentius
infra propositiones sensus de fide Abrahami ad id Gen-
. 21. *Teruit Deus Abraham, ubi ait. Non enim illam
fidem, quam ei Dominus inspiravit, sed illam, quam voca-
tus semel, atque illuminatus a Domino per arbitrii lib-
eratem poterat exhibere, exteriori volvitur diuina infinita.* Unde non immerito fidei eius constantia comprobatur, Ge.
Vbi duplum fidei Abraham alteram supernaturalem ex
Deique gratia ortam, quam Deus inspirat vocat: alteram vero ex solis viribus naturæ, & arbitrii lib-
eratem profectam, & cuius merita laudaretur agitam
assertamque à Caffiano eius aduersarii contendunt: non
attendentes. Secundam hanc Abrahami, quam dicunt,
ex viribus arbitrii solus ortam textu aptere repugnat: cum
cam esse dicat, *quam vocatus semel, atque illuminatus
a Domino per arbitrii libertatem: supposita nimis
Dei vocatione & illuminatione, que nihil aliud,
quam interna vocatio, & illuminatio gratia est poterat
exhibere.* Elegitgermanus sensus, mentique, & sen-
tentia quam Caffianus pergit conformata confirmis: in
fide, quam Deus abeque arbitrii gratie cooperantis lib-
eratem Abrahami infusset, nihil est, quod Deo prob-
aretur, ab eoque a Deo laudaretur, neque in eius
subueniente gratia Dei perferuerant. Rursum eidem sen-
tentia sua inferius insilens ad id Deut. 13. iuxta le-
ctionem Scrupulinta interpretum. *S. surrexit inter
nos Propheta, &c. ait: Quid ergo, cum istum Proph-
etam, aut somniacorem surgere permitserit Deus, itane eis,
quorum fidem probare disponsit, protectores credendus est,
ut nullum penitus locum, quo satis viribus cum tenta-
tore configant, liberorum referens arbitrio? Inferius vero
id 1. Corinth. 10. Qui sunt vnde ne eadat: hic pon-
derat. Sollicitam reddit arbitrii libertatem, quam vñque
mouerat percepta gratia, vel scio per industriam, vel ca-
dere per negligientiam posse: pende percepta gratia, &
vñque abeque illa totumque, ac solum in 14. & 13. in-
tentum suffit: non ita nos gratia. Dei tories a se, ad
quodvis bonum opus, & falevis initium catholicæ
prærequisita, præuenti, ut nihil ad bonum eius vñsum,
vel abutum potestatis arbitrio nostre relinquatur, his
collectim, & per summam concludit. In his igitur om-
nibus approbitur: ita semper diuinam gratiam propriis
eum conatus congregandi adserum spirituales faciat inimi-
cos, ut non etiam propriis eum conatus congregandi adver-
sus spirituales faciat inimicos: in quibus, vel gratiam
Dei vñsum, vel infinitatem suam superatus intelligat: &
ita dicas: non de sua fortitudine, sed de diuina semper
sperare suffragio, atque ad suum ingredi recurrere Pro-
tectorum. Huius interpretationis veritati, & ingenui-
tati fidem faciunt innumeræ eius loca recitata, maiori-
que ex parte, vitandi tñcti cœla, citata numero 7,
quibus experte gratia Dei tribuit cuiusvis boni nostri
operis initium.**

11. Sed quid inquires de Proþprio illius Massiliens
erroris reum agente: de Gelafo Papa eius scripta dama-
nte: de Celestino Papa eundem re faper hac legillate
epist. 1. ad Epifcop. Galliar: pro Proþprio, & Hilario, &
Augustini doctrina. Quid deum de teor crudelissimi
Chronologis: immo, & Scholasticis subpedum, vi m-
nimum illum Semipelagianum habentium, discutat
erit: Et de Proþprio, cuius autoritate reliqui de Sem-
pelagianismo suscepimus Caffianus fuit, videlicet, quem
Genesius conquepsit fuit: quod innotescit in
famauerit. Bellouacense, & S. Antonino querela
te approbantibus, & S. codem Antonino è sua & illius
Ioan. Dominici sententia scribente: quod scripta Caffia-
ni cursum, & superfluitate legerit: cum ea eo sensu in-
tellexit quod illa impugnauit, que in bonum possum, neque exame
accurate intellegendi non omnino imprudente confu-
tionem tunc temporis habuisti. Tum, quia illorum omnium,
etiam sapientiorum, Magister Caffianus habu-
t, cuiusque proinde sententia precepit intellectus,
tanquam spectaculim in Ecclesia autoritate & doctri-
na viri Presbyteri illi se protegeret: quare eas scilicet
quo ab eius discipulis usurpabantur, & occupab-
pugnasse, nulloque alio examine catus attenue
parvilo contra illum, vñquam ad proba, & scandale minu-
non est. Neque enim primus ex Catholicis fidelis Proþ-
pitoribus humanum id pafus est, nee poltemus. Exio
enim, Catholicæ fidei aceritudo contra Lutherum pro-
pugnator, idem in Tauleri scriptis clamans, quod aliqui
eius sententia detorti sum erorum Lutherum
confirmaret, accidisse inadmetitur. Ludowicus Blosius
defensione Tauleri verbis hisce. *Tauleri Catholicæ fidei
euctor integrissimus es, qua scriptis fana, & plana dama-
sunt, & cognoscere possunt, qui in illis fuit veritatis, id
Eius ardore Ecclesia successus indigne vult, quod Lau-
terus magnifice laudaret Taulerum. & sententia sua pro
dignata confirmare niteretur: infa. Eius non posse
fandi dicti: utinam Tauleris præfata latet, & non
solarat in monasterio; ego vero in nomine Domini dei
utinam Tauleris ubique genitum cognitus esset, atque a
compluribus diligenter legeretur: veram Eius senten-
tiam circumflexe damnauerit Taulerum, neque in
audiole lectum: nequam tamen maleficio fecerat
Tauleris est, sed fernens ille zelus, quo inuidiebat in Lau-
therum facile illi perfugit, ut præprobare iniquam defi-
ctionem viro Taulero sententiam fert. Quæcane cito-
lationis, Doctorem quemvis Catholicum, Sancham, &
doctrinæ præstantissimum decens, ratio sancto Proþ-
prio multo est decentior: cum Caffianum Massiliensem
Presbyterum, in aliis omnibus Dicent, & Magistru-
m est certò nosset: atque Presbyteros illos non sibi ex
Magistri mente, eius testimonia producere, nec seu
fundamento credidisse sententiam Proþprie fidei reliqui-
mentis eius examen impensus imprudente omisit; er-
rebus eius illum egere reum, arque aperta illa huic errori
aduersa, quam solam legit sententia Caffianus concul-
tia ipsum argueret.*

12. Cum autem reliqui eius erroris, vel reum vel sus-
pectum Caffianum agentes Proþprio, vel maxime vel vi-
cere authoritate, & finitimi interpretationibus aitam
ex dictis ipolorum suffragia fundamenti eius certior
subiungit, & concidunt. Ad illam librorum Caffiani in-
ter apocryphos relationem a Gelafo Papa citato caput
Sanctæ Romanae, Respondebat ex glossa, Antonio, & p-
hilo, tit. 17. cap. vn. §. 18. Archidiaco Cœtario ap-
decreto cap. 17. numero 1. Driedo de Catholicis infinitis
nibus sacra scriptura c. 4. fol. 21. ex Hugo de S. Vi-
ctore, & lib. 4. de dogmatibus fol. 209, pag. 1. apocrypha
appellari dubia, nondumque explorata ab Ecclesia inde
& authoritatis, ut in Ecclesiasticis lectionibus suscep-
tur: sicut vñpari Patrum aliorum, non ita Notariorum
solent: quin absolute erroris damnatur, vel suscep-
tis de illo eis nota absolute feratur: coramque præta-
bile

subinde lectio licita cunctis manet solumque suspensa ipsorum in matutini examen, authoritas, que Proferi sententia, & libro contra collatorem euulgato fuerat in dubium vocata: sed inquit Celestini Papam episcopam pro Prospero, & Hilario, & Augustini de gratia doctrina, quam illi propugnabant, scripsisse competenter. Augustini doctrinæ de gratia obloquebantur: qui haud dubie Massilienses erant; quorum precipcius, & Magister Cassianus fuit, & contra quem Prosper ex instituto scripsit pro Augustiniana doctrina. Ceterum, etiæ coram Presbyterorum precipcius, & Doctor Cassianus fuit, nulquam tamen doctrinæ de gratia Augustinianæ oblatravit, neque eius, dum sua scriberet, meminit adhuc: quare ea Celestini sententia non tangitur. Maxime, cum constet Vincentium quandam Massiliensem Presbyterum Vincentianam quasdam contra eam Augustini doctrinam scripsisse oblicationes, Prosper opusculo integro respondit: atque alios Presbyteros Massilienses capitula quasdam contra eandem Augustinianam doctrinam de gratia collato studio & ex communis ipsius sententia compulisse (in quibus Cassianum fuisse, nullo fundamento, aut probabilitatis specie afferi poterit) contra quos etiam Proferi scripsit librum quem ad *capitalia Gallorum* pro Augustini doctrina nominauit: cum ergo exploratos doctrinæ Augustinianæ hostes, & cum Prosper super ea certantes habeamus, eoque charactere Celestini eos, contra quos scribebat notauerit: Plagiatorum more, & vito, quempiam alium ad eorum numerum trahemus: eo solum quod Presbyter Massiliensis fuit, eoviam nomine, quod reliquorum Presbyterorum Massiliensem fuit ingenio & doctrina præstantissimum, atque Academicum Scholasticum primipilis, ac dæcero Magister: cum nihil eius doctrina exploratum in suis scriptis reperiatur, ut vidimus, nec aliqua vñquam cum Profero super Augustini doctrina concordari, in qua à Profero, & Hilario vñctus declarari à Celestino posset. Accedit Cassianum libris de Incarnatione vbi apertrum, non solum Nestoriani, sed & Pelagianis bellum indixit, hanc etiam Semipelagianam heresim, Pelagianæ reliquias felices, acriter infelacatum esse. Eam dicens, *venientem certi erroris, incerti nominis, nuper in diebus nostris ortam, ut bene obseruant Guelzay noster lib. i. Cassiani illustrati. c. 4. num. 11. sub cuius fine ex Cassiano etiam re- ciat, ita scribens. Nunc quod paulo anteriorius dico capitulo ex qua quod est ut omnes scimus in Pelagianis cinc- rilis ignes querere te, & nonis Sacrelegiorum blasibus famillas veteres excitere.* Cineres autem erroris Pelagianorum erroris ipse, sed eius reliqua, Semipelagianus error, vocatus a suo exordio fuit: nec nouis flagitiis statu fauillarum veterum error ipse Pelagianus dici vñquam potest. His forte deceptus Baronius, & alii libris de Incarnatione Semipelagianum à Cassiano retractatum crediderunt; quem potius ab ortu suo illi invenerunt probant.

13. Ad Historicos: ex eorum, quod rei huius histrio, varietate, inconfititia, & contradictionibus notariisnum, & f. claret, telles varios esse, non fidem facere posse, itaunque ex Proferi iudicio, inlecto Cassiano, sententiam dixisse. Quod, & Scholasticis Cassiano aduersus evenit, qui, si attende, ac sine damnationis praedictio, vt nos fecimus, Cassianum legimus; aliam fore de eius scriptis ferent sententiam. Nec dubium est, quin illustres illi tres facies infuli insigniti Dominicanae familie primi Magistri, & primores, n. Cassiano & Prospero veritasissimi, aliorum historicorum, & Scholasticorum iudicio lancem, vt non deprimit, & aequaliter. Nempe Ioann. Dominic. Raguensis Archiepiscopus, & Antonius Florentianus, Vincentius Bellouacensis Praeful. Quibus, si Eucherium Lugdunensi, Episcopum, vi etorem Episcopum Martyrictum opera Cassiani, & tententias omnes, non approbasebant modo, sed pro commodiiori fidelium vñ in Epitomen redigentes, ut vidimus, Gendarium Massiliensem Episcopum, ac Leonem Papam addidicis defensionis Cassiani lancem preponderare videbis. Nec æstimo accurate nostra textuum difficultorum, & contextuum meditatione, & interpretatione, (cui antecellentes nostri, dictis aliorum referendis, computantur, quod solum contenti, non incubuerunt) eleuandam: id

autem laboris suscepit, tum, vt de more non aliorum sententias transcriberemus tantum, dum nostram scribimus: tum, quia in aliorum censuras sumus semper charitatis lege difficiles, atque in aliorum doctrinis ea quibus excutent, inquisimus, non quibus damnantur (quod Cassiano Doctissimo sua tempestatis, sanctissimo viro, communis tunc, & post hac, monastice, atque Euangelicæ perfectionis Magistro, vel maxime debetur) tum quia in omni republica meliorem innocentiam æstimmo, quam correctionem. Præterim, cum eius hominis delicta enorresque sunt, qui præ sua excellentia, & amplitudine errandi, ac delinquendi facere autoritatem, nec solum exemplum, possint: nec pudet præfusus imitari, quod in præclaris viris admissum conficitur: ac non obscuro loco nostra feditas vendicetur: quia confitentes adeo Parentes possit iactare fidei ergo, vt non veritati, splendoris confilere illum reor, qui Patrum præstantium Doctorum, vbi erroris aliquid sonant, ita textum contextumque rimatur, vt Catholicum eorum sententiam ibi adinuenias, & quantum veritas patiatur, in apertum producat, idque etiam præsidij hereticis afferat, ut nudos præfusus illos, atque inermes Doctores Catholicos adoriantur: id nobis tam prolixus laboris in causa fuit, ut perpensis cunctis quorum pleraque, non ita ab aliis infœcta minutatim fuerant, docti alij cum plenarij autem Cassiani notitia sententiam ferant, quod ipsum de Patribus aliis iam præsto.

CERTAMEN III.

Aliorum Patrum circa Semipelagianismum sensa eruuntur.

1. **G**racios Patres ante hæresim Pelagi: quare, & Massiliensem, exortam, sedum examinatam atque damnatam, humani aliquid paucos Catholicis animo Semipelagianis præluxisse Doctorum virorum sententia est: & Clemens Alexand. 7. stromat. ac Cyril. item Alexand. 3. contra Julianum a Theologorum, quos viderem nemine excusantur, sed in Semipelagianum lapsi citra disputationem creduntur, cunctaque sententiam amplexatus Chrysostomus indicatur ab Arnobio præfatione in eius opera, Mofna in concordia d. 41. Valquez 1.p.d.89. c.4. & 91. c. 8. ego vero, vt de Clemente, & Cyrillo iudicium tantum per differam, Chrysostomum, ne materialiter quidem ad Semipelagianum impeccibile censes cum Sexto Senele 5. Biblio, sua anno. 102. Soar 1.p.c.2. de prædestinatione c.8. qui accurate sua in Chrysostomo vindicando opera pleroque Recentiorum subscrive fecit. Mouetur: quia homil. 28. in Genes. Dei gratiam *præstat* vocat. Sed nihil ibi firmum, cum de gratia externe protectionis per impedimentorum remotionem, quæ nostræ industrie, & arbitrii libertati non subiaceat, expreſſe loquatur illud sane firmius ex homil. 38. afferit vbi Dei gratia *præcessit nostras semper præsentes a Chrysostomo dicitur & homil. 12. in 1 ad Corinth. ad id, quid habet, quod non accepisti, ita scribit. Acceptum habes non hoc, aut illud, sed omnia, quia habes.* Non enim hæc recte facta tua sunt (principalius nempe) sed diuina gratia: etiam si fidem dicas, (in qua Semipelagianus aberbarunt) ea exsistit ex vocatione. Adde homil. 28. in Matth. sic fatus. *In gratia Dei eorum possumus, sine gratia autem nihil, & sane cum Catholicis contra Semipelagianam doctrinam in Pauli epistolis, qui ipsum interpretat Chrysostomo commen- taria in auctoritate infusuræ legitur, & credunt, id doctrina fuit momenti tanti ad fidem de gratia Christi reticuisse, neque voluisse inspirare, vt labi Chrysostomus posset, non videtur credibile: maxime cum confiter ad locum Pauli citatum totam Pauli sententiam fuisse à Chrysostomo penetratam. Aliis argumentis, & concludit noster Soar, & ex epist. Celestini ad Episcopos Galliar. vbi semipelagianum Massiliensem errorum *vernacu- lam* appellat *nonitatem*, (quæ, si Græcorum Patrum,*

A A a 3 &

& Chrysostomi sententia fuisset, nouitas non fore) & ex damnatione eius eritis anticipato, (vt inquit Augustinus epist. 106, à Græcis Patibus in Concilio Palestino (quod nulquam fieret, si Græcum Patrum sententia fuisset) fatis probabiliter respondebat Magister meus Daza: Nouitatem in Ecclesia latina recte dici potuisse, cum à Massiliensium tempore illa audiri in illa cœperit; atque absolute in Ecclesia tota: quia eo vsque à nullo, adhuc Patrum Græcorum, fuerat ex infinito afferata, sed ab uno, vel altero obiter, & aliis agentibus cursumque patitur, unde ad coniunctionem ex Concilio Palestino eius erroris damnatione peritam solutio est procluvis: cum nondum etsi paucorum illorum Patrum sententia euulgata, & recognita: vt mihi Patres ad iudicium in Concilis ferenda, non tam ex suis, & allorum sensibus, neendum ab Ecclesia difficiat, quam spiritus sancti inspirationibus, & motibus agi.

2. Ego itaque ut Chrysostomum ab erroris Massiliensium, materialis etiam, suspicione librem recitatis testimoniis, & ratione prima ducor, ac infuper ex datis vindicis Caſſiani: cum enim Caſſianus sapientissimus, addictissimus in omnibus doctrinae Chrysostomi fuerit, ideoque licetum est quodammodo mentiri in collatione 17. Abbas Ioseph, c. 12. & 17. significavit, quia id docerat Chrysost. i. de Sacerdotio fine & homil. 32. & 57. in Genesi & epist. ad Olympiam ex codice fensi, quo Caſſianus, circa gratia precedentiam iudicata credendus est: ibi enim ubi aduerſum agi videtur locutus; obinde in Caſſiani Catholico fenu indagando, & ostendendo Chrysostomi negotio principiū agi, supra monobam: sive etiam dicipuli & Magistri locutiones simillime, & qua subinde nequeant cordate in fenu diuelli: immo vero durius aliquando Chrysostomus loquitur, ut, nisi ex praeflopitate sententia cum Caſſiano dicipulo communitate, & data a nobis explicatione vix, ac ne vix quidem, in fenu Catholicum triah Chrysostomus posset, ut ex sequentibus claret: ait enim homil. 12. in epist. ad Hebreos. *Deum non praeuenire nostram voluntatem, ne tamore libertatem.* Respondet vero Soarius praeuenire idem ibi valere ac physice prae determinare, ut in Damasceno, dum Deum non praeuenire actiones nostras liberas legimus, de prae determinativa physica prae determinatione intelligimus, non autem alia Soaristica benigniores, sed hanc sententiam à Damasco negati. Vasquez & nos facile contendimus & probavimus. At contra interpretationem Chrysostomi infat Magister meus Daza: quia illi ipsi locis, quibus Soarez tam confirmat, ait Chrysostomus Deum gratia sua nos praeuenire, non loquitur de prefinitione physice prae determinatione sibi felicitate contradicens: etiam autem bardi cuiusdam, aut fallacia hominis aquivoicio eisdem ipsi locis verbum idem, iam uno, iam alio fenu usurpare: sed ex instantia hac genuina Chrysostomi, & Catholica sententia obiecto, ac similibus locis, deprehenditur. Nempe Deum voluntatem, & operationem nostram non praeuenire sibi illum operando: quia etiam suas partes, & primas physice (tametis non principales, & moraliter primas) in liberte operando voluntatis, gratia etiam sua praeuenient, ut praeuenient ibide admittit) relinquunt; aliquo voluntatis, & operationis euerterunt libertas: quam gratia praeuenientis affidentia, & cooperatione feruandam Caſſianus ex Chrysostomi Magistri doctrina aiebat. Nec fallit Chrysostomus cum eadem voce iam asserti, iam negat: ex anthitese enim vicinante alio se, atque alio eius significatu eadem voce, uti monet, ex parte explicit fatis. Dux autem voluntatem gratia praeuenientis primas physice in operando partes, & non principias, & moraliter partes habere, quia determinatione tota sibi physice, gratiam sibi à Deo præfitan, ut ad opus bonum ex parte actus primi compleatur, ad opus exequendum, atque operationem identican fecum trahit; tametsi, quia gratia ex congruitate eius scientia à Deo donatur, præcipuum agens: & cui opus ipsum, principaliiter in moralis affirmatione debet, habent proflus debet. Deoque subinde donatori in radice congrue votacionis, ut August. & Theolog. Catholicoli docent, attribui.

3. Inde difficillimi, durissimique testimonij ex Chrysostomo hem. 17. in Ioann. pars prima à nullo eius

vincide emolita facile expedire: sic autem ait, *Dominus in nos beneficis nostris non praeservare voluntates, sed a nobis incipientem esse.* Voluntates quippe non in auctoritate, sed in actu secundo pro causa auctoris libertis, & in actu secundo vltur, & in eis iuxta proxime dicta primas physicas partes nos, & arbitriumque nostrum habeant, arce quo senti a nobis incipientem esse certitudinem, & gratiamque operationem voluntatis cooperando exercitare non praevenire, sed fei potius determinante voluntatis & arbitrii, cui in operando subditur, & quo trahitur ad identicam cooperacionem cum determinante quia trahitur: sed hanc solutionem p[ro]p[ter]eas, (secundaque testimonij eiusdem pars, quae primas explicat, apergitissime videtur excludere: subdit cum continuo Chrysostomus. Sed cum nos propria pars, quae animo ad suscipiendam gratiam exhibemus, non multa nobis offerat salutis occasio[n]es: fuit ut homines in ep[ist]ola ad Hebreos ait, *Tum multam offere[n]t necessitatem.* Dicit autem haec Chrysostomus perinde interrogacionem illam Christi Domini quia quisquis ad nos Baptista discipulos Andream, & Iohannem cum auctoritate de ipso Baptista testimonio statim fuit feciti: & quorum proxime bona voluntatem, & desiderium impetravit. Bonum vt postmodum salutis occasio[n]es, & auxiliacionem multam sua gratia offeret: quia incepit enim, quam ex nobis habitis est, & auxiliacionem Dei ad salutem praecellusram dixit, physicum per actionem suam ab eo, qui ex Dei auxiliacione procedit, & posse ex nobis solum, & viribus nature protegant videtur afflere, non autem praecedentiam illam subtili fabulasticam operationis eiusdem, propter a nobis, & propter gratia, quam arbitrii nostri determinatio ad cooperandum identice trahit. Testimoniū difficultatem problemati initio fui: cum autem videam Chrysostomum toties necessitatem gratiae praevenientis quidvis nostrum bonum opus agnoscuisse, afferuisseque sibi nunc illam & filio & veritati Catholicae, a fe ex Paulo cognitam reputare certe non possum. Cenno ergo Chrysostomum h[ab]itum incepionem ex nobis, neque ad primam gratiam quiesce, neque ex foliis nostris, & arbitrii viribus incollebat sed ad multam quandam, fuit magnum Dei auxiliacione, & beneficia grandiora, ad quam merita priora, non ex natura solum viribus, sed ex gratia, & beneficio, a deo in le magnis, & ingentibus protegant inodorum prouidentia, etiam supernaturaliter procedunt: id fides mihi materia textus, qui erat de Andreis, & ignominia alterius Baptiste discipuli ex Magistris sui testimonio & Baptismo Christi in Spiritu sancto Christum sequuntur, quos ipse ad Apostolos culmen eucœtus erat, ait, ecce cœxit: *cos vero ex Dei gratia interna Christum habet secutos, ac desiderium Baptismi in Spiritu sancto, quia a Iesu Magistro audierunt, de quo a Christo Domine interrogabantur, conceperunt, non negabat ibi Chrysostomus imando vero, vt non afficerat expetere, supponit: dicitus Iohannes Baptista testimonio quodam ex circa difficili Christi moribus & doctrina oblatratis: hos vero dico Christum, cuiusque doctrinam sūisse ita[m] secutos ait: quo differentiam interna motionis, & vocacionis intentionis testimonij, & predicationis Baptiste in his pars aliis adiunxit, manifeste recognoscit, aquae de duobus sequentibus ait illico Christum secutos: *te offe[n]ditur nullo eos humano motu, incitamento, (si adi[ci]cerit folio diuino) repente audio Magistris testimo[n]e illum sequendi sanctam determinationem conceperunt Chrysostomi verba sunt. *Maximum suum argumentum est recta eos mente secutos, quod nullo horatu (s[ic] p[ro]ficiunt enim suissi) sed solo auditu, quod in formu dicti effet Baptizatus sicuti sunt: qui interpretatio genitiori manu vili est, sicut illa, quam dedit Sextus Senechal. Bibliot. auctor. 10.1, quod feliciter Chrysostomus de gratia subsequente, & habituali loquuntur, dum gratia nos p[ro]cenunt negat.***

4. De reliquis vero primoribus, & quan-
Sanctorum Patrum, Damasceno, Cyriolo Alexande-
(etsi qui similes alij ex Graecis in Semipagianitam
ficiem vocantur) tametsi eorum defenso a pluribus
pererit, & confeso ramis illos nullatenus Semipagian-
mo, & Massilienibus praeulixisse; licet hi se eorum re-
monstris proterexint, & citata loca cum circossem forent
Museo

Mouer: quia, vt vidimus tom. i. de Deo vno controv. 3. d. 1. q. 2. vbi de Patrum circa prædeterminatua decreta Dominicanorum Recentiorum sententia egimus, coram Patrum testimonis plurimis offendimus recte eos de indifferente arbitrij nostri gratia etiam a Deo præuenti, potestate docuisse, atque nostrarum libertatis cum efficaci Dei gratia percaluisse concordiam: quare eos, vt humani arbitrij feruunt libertatem gratiae præuentientis ad quodvis bonum opus necessitatem negare credibile non est. Maxime cum ipsis omnes gratiam prædestinatio- nis, & vocationem secundum propositum misericordi- nis, gratiaque Dei voluntati vbiique tribuant, & magnifice commendent: quare eos gratiam in totum arbitrij no- stra operis ita præuentient, vt in eis etiemsit suas ipsi partes non reliquias, quas habent, recitatis ibidem locis asserunt, & contendunt solummodo negant, quo etiam paupertate explicandus venit Marcus Eremita sanctitate, do- ctrina, & miraculis illustris tom. 5. alias 3. Biblioth. Patrum lib. de parado & lege spirituiali in Proemio scribens. Tu- bat Deus, vt homo in primis cognoscat, & cum cognovit, amet, & voluntatem deponat: vt autem mens exerceatur, laborem perferat, & autem opus aliquod perficiat gratia Dei largitur voluntate & credenti: quare voluntas ho- minibus est, velut auxilium a natura insitum, quia ablen- te, ne Deus quidem, quidquam operatur, sicutem si facultate non caret: quod sit ob humani arbitrij libertatem, igitur operis perfidio Dei est, voluntas autem hominis: quibus Dei, & utique gratia operis perfectione sine opera per- fecta solum videtur tribuere: bonum vero affectum ho- minis voluntati & arbitrij viribus, quas Dei auxilium nature inditum appellat: utrumque vero Semipelagianum exploratio est. Sed tamen non auxilium, vt Semipelagiani, sed voluntas auxilium impropteritatem loquendi denotans, dixit, consequenter ad ea que anterius dixerat: Deum facultatem bene operandi nobis tribuere, ab coquem lempre in virtute præuenti, nunquamque ipsius a nobis, adhuc in bona voluntate ex Pauli sententia, ipse est qui operatur in nobis, & vellet, & perficere pro bona vol- luntate: & superioris paululum ex 1. Cor. 12. Nemo potest dicere Dominus Iesus nisi in Spiritu sancto, dixerat, quo- modo quis orabit nisi in Spiritu sancto? & sub oppo- verba, exemplo ferri arte facti scindentes, non suo: sed artificis impulsu, subdit. Hunc in modum homo, lice- exerceatur, & labores operans, quod bonum est, Dicitur in- somit clam in ipso operatur, & sub primo capitum titu- lo c. 1. Primum omnium certe scimus Deum totius boni esti auctorem, cum principium, tum medium, tum finem porro impossibile esse nos, quidquam boni, facere, aut cre- der, nisi per Christum Iesum, & Spiritum sanctum omni- bonum a Domino gratius nobis datum est. Vnde inferius de bonis operibus gloriam nobis non esse sèpe deducit c. 4. Omnis operis initium & Author Deus est: ut sol divini lumen, in quam sententiam sub titulo 2. c. 2. & 56. & 144. frequens scripti: cæcero Patres, cum Gra- co-cœterian Damascenum & Cytilium, & aliquot Latinos, qui aliquando semipelagianismo videntur adsonans multa traditio ab eius fulgence liberat nostrarum Ruiz d. 48. fere tota, quia omittimus breuitatem causa: quia reliquias Patribus de errore Semipelagiano lis intentata non est. Denique Augustinus aliqua, aliud, vt ipse ait agens, que videntur Semipelagianismo præludere, & quibus Massilienses pro se Augustinum, siue Alescalus Prospurum, & Hilarius redarguebant, vt confit ex obiectiōnibus Vincenianis, & capitulis Gallorum. De eis tamen nihil agendum hic est: tunc quia, que bo- num, & Catholicum sensum habebant, retrahunt ipse 1. de Prædeterminatione Sanctorum c. 3. & 1. retract. c. 2. pleriqueque autem bonum capiebant sensum, explicitum, tum per se, eis libris & re scriptis ad Prospurum, & Hilari- um, iugatus per Prospurum, ad obiectiones Vincen- tij, & Gallorum capitula.

5. Orto vero iam Massiliensem errore, & isque ab Ecclesiæ Patribus bello indicto, eius defensores Patres aliquot notantur, quorum hic etiam causam examinare oportebit. Primum accusatur Gennadius Episcopus paulo post Cassiani doctrinam Catholicam immerito diffamam a Prospere dixerit recitatis supra verbis certam. 2. ex suo libro de scriptoribus Ecclesiasticis, cum tamen Cassiani doctrinam de gratia & libero arbitrio doctrinæ

Prosperi contrariam his immediatè subnexis fateatur. Re enim vera Cassiani, & Prosperi de gratia Dei, & libero arbitrio sententia in aliquibus libri inneniantur contraria. Cum tamen Prosperi ea de re doctrina, ceterorum cum quibus pugnabat doctrinæ, & potest ad purum Augustinianam, & Patribus conformior à Celestino, aliisque summis Pontificibus prælata videatur. Baronius, Gordonius, & Gualterius, Gazzæntusque ita de illo sententia i. liceat, cum illum Massiliensem Episcopum factum post modum videant, cum iam male error Massiliensem in Ec- clesiæ audiret, duo primi tunc iam ea suspicione liberatum esse aucti, cum in Episcopum assumptus est: fed regare illos vellem vnde tunc illa fuerit suspicione Gennadij liberatus. An retrahatione erroris prioris, de ea quippe nullum est in eius etatis moni- mentum. An, quia male fundata contra ipsum suspicio collapsa est: Id credo: sed inde nunquam illum Massiliensem confessisse demonstratur, vt sententia Surius Prologomen. d. 4. grat. c. 5. num. 35. cui ego scripsi, ex Platina etiam, qui in vita Symmachii Papæum diligenter Augustini imitatorum appellat, & authorum libri de Ecclesiasticis dogmatibus, qui Augustini nomine circum- fertur, sive indicat: & Adrianus Papa epif. 1. ad Ca- tolicum Regem, que est 3. tom. 1. epistolæ Pontificum pag. 737. cum Sanctum & Catholicum appellat, & cuius proinde testimoniam, tanquam magnæ in Ecclesiæ à Præ- celloribus Pontificibus & Conciliis fuerint recepta, atque ex viu pro suis dogmatibus confitendum: quare eorum exemplo pro sanctorum reliquiarum venatione, de qua ibi Adrianus scribit, Gennadij testimonia producens ait: In sacris prædictis Conciliis predicatorum nostrorum Sanctissimorum Pontificum haec oblatæ sunt testimonia. Quod si aliquam Pelagiani, seu Massiliensis erroris suspicitionem Gennadij aliquando incurrit, minime fieret: à Pro- ptero autem non satie, neque intellectum Casianum Gennadij queritur, & immediate ait: re enim vera illos differunt: tunc, quia dissensus vera causa, non aqua Cassiano Prospere interpretatio fuerit: vnde Celestini ad Episcopos Gallicæ pro Prospere, & Hilario contra Massiliensem approbat. Gennadij doctrinam non rangit: vt supra de Cassiano dicebamus.

6. Faustum Rhegiensem erroris eiusdem reum agunt Ioan. Magentius, & Petrus Diaconus, & Fulgentius Rufensis, qui teste Idoro de viris Illustribus septem libros contra Faustum scripti, Ado Viennensis Cæfarius, & Autus etiam Viennensis & Baronius hunc libris eius de gratia, & libero arbitrio ab hoc errore non liberat, vni nec Vaf- quez, & Sora locis citatis: fed tamen cum ab eo longe le motu habendum sententia Gennadij de viris illustribus in Fausto. Tertium, de Scriptoribus Ecclesiasticis pagina 236. Driedo de captiuitate & redempti generis humani tract. 4. c. 2. p. 4. quibus ego etiam suscipio. Primum ob eius lauditatem publico, & anno cultu ab Ecclesiæ Reginensi 16. Ianuarij celebratam. Secundo ob insignis lauditatis, & doctrina Fausta repetita à sancto Sydo- nio Appollinari Episcopo Alberneni ipsius coetaneo duabus epistolis, & quadam Eucharistico de Fausto. Tertio, qui Concilium Arlatense ipsi commisit, vt Conciliij nomine, & suo epistolam ad Lucidum Presbyterum Gallum contra errorem prædeterminatorum, quo erat infelicitus scriberet cui profus catholicæ & doctrina eius Conciliij Patres subscrivere: id autem ministeri doctori non per omnia probata doctrina: fed de errore aliquo ful- pecta non committeretur à Patribus Conciliij. Quarto, & præcipue, quia sexcenties Catholicam hac de re doctrinam professus est, atque inter duos extremitos eius temporiis erroris, alterum salutis nostræ negotiorum totum Dei gratiae & prædestinationis, absque arbitrij, & libertatis nostræ vni tribuendum, alterum illud totum arbitrij fa- cultati deferendum, utrumque egregie confutat, vt ait Driedo, gratiae, & liberi obsequij nolti necessitatem prædicans & probans libris de gratia, & libero arbitrio ex quibus impetratur, lib. 1. c. 6. utrumque errori scripturæ eripit anna suamque Catholicam de vtriusque (gratiae) scilicet & libertatis nostræ) iucunditate expiavit, vt cum alterius necessitatem contra alterum ex illis errorem fecerit probat, negari se alterius necessitatem nemo deci- piatur: eius verba sunt. Sic apud regeneratos, quando gratia sine labore, & vel labore sine gratia in scripturis po- niuntur.

376 Contr.VII. de Prædestinatione.

nitur, supprimatur, non separatur: cum unum sine altero dicitur tacetur alterum, non negatur: secundum illam regulam, quam Anistes Augustinus infinitus: non omnia que tacentur negantur. Arque è Paulo 1. Corinthi s. Abundantius illi omnibus laborauit; non ego, sed gratia Dei mecum: si mones: vide quia modo ad gratia donum semper iungit laboris obsequium: & quia mentionem foliis laboris inculerat, cito, quia ad amplexum matris gratia recurrat, dicens. Sed gratia Dei mecum: gratia Dei sum id, quod sum. Primas partes soli gratia pte subiectus adscripti: media quoque labore Magister obedientis, deputauit: virumque in consummatione moderatus gratiam labore que coniunxit. Non dixit ego sine gratia, vel gratia sine me, sed gratia Dei mecum: quia pte signatim distincta proulerat, quam bene in sermone sine connexu. Cui sententia insulst c. 15. 16. & 17. vbi hac: Graeca sententia nimitates, & equalitatis sunt similis improbitas: par impietas, totum soli gratia, vel si totum soli adscriptor labore: quid nos oportet inter ista sentire: nisi, ut semper gratia subiectum laboram, & semper gratiam cum labore oportemus: ante omnia arrogantiam laboris fragiamus. Quid pro Catholica necessitatis gratia veritate cautius, id tunc ex c. 1. Qui, vel iniuriam operis sibi presumit arrogare vel finem, ad illum merito dicitur: nisi Dominus adseuererit dominum, in omnium laborauerunt, qui edificant eam: immo plerique locis, ex quibus ipse erroris Massiliensis seu Semipelagiani arguitur: vti ex c. 4. vbi contra prædestinationes ait. Tu intra gratia vocabulum includis fatale decreta, si versus ad vitam, alter ad perditionem, ut afferunt, deputatis est, scit quidam Sanctorum dixit non iudicandi natus, sed indicandi. Quibus ne suggilarunt Augustinum nomine cuiusdam, dicatur, illud Sanctorum prædestinationes referre, non Augustinum, Fausti defensiones ingeniosi autem, quod est plane falso: cum Sanctos nominare non posset, quos Hæreticos confutat, & appellat, Augustinum ergo, vel Catholicum alium Patrem ibi allegat, prædestinationes & fatales Hæreticos ab absurdo, quod ex eorum sententia non indicandi, sed indicandi nascuntur confutantem: siquidem non ex iudicitia vita & cooperatione libera arbitrii nostri gratia Dei iudicabimur, saluabimurque, vel damnabimur.

6. Cum autem ait capite 16. Quod si (quemadmodum abrupta prædestinationes blasphemat impietas) alij ad mortem præordinet, alij prædestinationes videtur ad vitam: nullam Christi veniendi causam: nullam moriendi habuit necessitatem. Hæc autem, tamet prædestinationes errorem abiciant, quia ex fatali necessitate peccandi peccatum nostrum, quod tota veniendi, morientique occasio Christo Domino fuit, peccatum non fore coniunctum, etiam negantes gratia Dei necessitatem ad bene operandum, & salutem consequendam refellit, siquidem Christum venire, mortuumque fuisse, ut gratiam nobis ad bene operandum, & salutem meritis ex gratia ipsius profectis consequendam nobis promeretus, atque ita nos redimere, atque dogmaticum effat, sublati libera nostra cooperatione gratia Dei prædestinationes hæreti Incarnationis suis primarius, ac subinde Incarnationis, eiusque necessitas afferretur, quæ tamen per eam hæretum non afferetur, est id abesse, cum posset dici a prædestinationibus Christi aduentum, & mortem prædicto peccato exceptatum fuisse, ut saluandos prædestinationes, quare ibi Faustus potius quia negantes gratia per Christum, necessitatem ad bene operandum confutat, quam absolute quia prædestinationes, id quod ex c. 8. ad ea verba: reddet uniuersum secundum opera sua, opponitur nempe, pbi salutem hominis non in prædestinatione factoris, sed in operatione famulantis largior gratia collocauit, opponit, potius Catholicam mentem Fausti ostendit: cum largitionem gratia ipsa auctoritate reverenter, quem sensum habet, quod de Abel alib. 2. c. 6. vbi ante legem ne illa gratiam, quam faretur, intelligas, diuina munificencia dona virginis faretur, atque secundum Abel ex fide inchoat, & protegit, his docet, nisi fides, que eum virum amato rem fecerat inspirasset. Ea vero Dei donum faretur ibidem

scribens: quod nequaquam obtinere possit, nisi ad Deum donum (fidei) famuli accessus obsequium, Confite c. 4. ad id operamini cibum, qui non perit, dixerat: cibis, id est intellectus littera perire, cibus vero gratia, id est permanere describitur, & c. 5. quod creditur gratia longior est. quod autem eius intensi censem cum gratia praemeditus quodvis bonum opus nomine gratiam creavit, cum Semipelagianis intelligere, non aqua, sed mole sua præiudicij contra ipsum sulpicio est. Id etiam vti vegetissimum à Magistro meo Daza contra Faustum produxit ex lib. 2. c. 8. Nec hoc quidem videtur incauere, si p. 1. siatur: quod aliquotus in disputationibus nostris, non quidem in vita nostra primordiis, sed dannat, in multis gratias specialis, & ex accidenti largitatem venientia voluntaria, Deo ita ordinante, prædictarum fami fuit, & baptizandis interrogatur. De Centurione, Carolis, traxi voluntaria gratiam. Nihil hinc, ut opinor redolat præsumptio: cum, & hoc ipsum incessanter afferat: quod Deo ipsum debeam voluntatem. Præterim, cum in omniis in multis ad opus gratiam referam, vel inveniam, vel consummationis exordia. Ex hac autem dictum videatur Faustus bona voluntatis initia non gratia tempore & necessariis deferre, cum ad consummationem prædictis putet. Hic etiam locus, quod sapientiam diximus, & obseruimus, probat: quod felicitas ad sententiam tandem inibus ferendam referat præiudicium disputant: cum profundus adeo, atque omnis litterature, etiam latinitate, peritissimum Doctor que in eo loco exculpare non possemus, videbit. Primum particularum vel copulacionis particularis vim, & significacionem habet apud peccato Latinos, (ex quibus Faustus eleganter illam, ut in dictu Stephani, & auctioribus Calepinis cito videtur.) Xp. Terentius & Cicero ea littera accepte eleganter voluntaria Ciceronis de claris Oratoribus plausu minus facit, Multorum, vel honori, vel periculis formis est, et hoc & periculo, id est tam viis quam aere, & viis, ac nostro Hispano idiomatico vox est, que partim respondet, cum visitatissimum coniunctionem significat, & elegans habet, & syndicatur, & coniungatur, & cetero, nam te, & me amet, & me abhorret. Scimus à Paulo his acripi, ut textus ipse demonstrat. Cum præconuissent gratia à voluntate non in vita primordiis, id est primis via spiritualis operibus, & voluntatibus salutis initia vix gratiam Dei præconuerit, excluderet, sed vices specialis gratias Dei, & largitatem primis his voluntatibus & salutis initia ex Dei etiam gratia laboris concebat, & hanc ait, illas ipsas primas voluntates Deo etiam ex contextu sententia suis debet. Denique lib. 1. c. 17. ait absurdum interfici. Si hoc Dei trahentes misericordia, non nisi agere voluntariam gratia Dei humanae vices frustis impeditur. Ex loco autem antecedente refutatur aperit Valgus, d. 91. c. 9. n. 51. afferens Faustum Cagliano peccato: quia exiit in omni opere bono incepit, & gratiam præuenire debet.

7. Quia vero erroris Semipelagiani prefatis Authoribus sufficienciam in Faustum mouentem leuiora fanticorum, ut contra eius tota locis exprefsum, & constantem sententiam, possint præualeere, & fane Joannis Maronii interpretatione epistole Hormida Papad, postulorum, & Petri Diaconi libri de Incarnatione cap. 8. qui de Semipelagianismo. Primi Faustum infamantem sententiam magni ponderis est. Cum à Monachis Sycia pro sua causa (quam Euthychianam nonnulli cum Barozio censent) Romanu furenti missi: deinde reponendo illi, M. x. exhortantur imprudens Hormida, reprobans est: quare nullus eius in ea, ut minimum epistola, criminatur, idem facit. Denique Petrus Diaconus, vt in Profero dicit, dicitur Augustinianam zelos aduersus vmbras facile diffundit, & tunc infectari: Certe de Fulgentio Rulyense idcirco vici illi tribus, aut seipso septem libros contra Faustum, tamen cum nullibi operum Fulgentianum nec Semipelagianis alterius mentione extet, rurore aliquo vici illa. Idorum memorias, ystominus est. Faustum à Fulgentio conuersum ex Pelagianismo libros prorsus Catholicos de gratia, & libero arbitrio in Fulgenti gratiam, consipile eius defensor Trithemius ait: id tamen somnia filie esse offendit nostri Guesnay lib. 1. Cagliani illustrat. c. 6. n. 18. Quod autem Fausti opera in Apocryphi cap. Sancta Romana, 1. 5. d. à Gelasio Papa numeratur, non

ORTUS
In J. PAT
D. V. I. a

equus de illis sparsus rumor à Petro Diacono, & priscis citatis in causa fuit, promptamque habet in simili de Cassiano datam solutionem. Ruffinus eiusdem erroris suspicionem subiicit cum ob Prosperi epistolam ad ipsum, cum quia eius opera citato eius capite *Sainta Romana* in Apocryphis recenteatur, sed ob predicta leuem contra ipsum coniecluram hæc faciunt: maxime cum eius opera à Gennadio laudentur. Denique Vincentius Litterensis similiter fuit apud aliquos calumniam passus, nulla alio titulo quam ineruditæ corum exequiocatione, quod cum Massiliensis Presbytero Vincentianarum obiectiōnū quibus Prosper respondit nomine conuenierit: cum re profectio- & loco adeo fuerit ab eo dixerit. His ergo a Massiliensis erroris suspicione vindicatis illustrum adeo pietate & doctrina Patrum autoritate iudicos Semipelagianos Massilienses eorumque errorum adoriamur.

C E R T A M E N I V.

Massilienses explorato, eorumque error confutatur.

Diximus cert. 2. ex hereticis Julianum Pelagianum, contra quem ex instiuto scriptis Augusti, eius argumentis à Pelagianismo in Semipelagianum declinatis. Primum, ex eius sententia ibi recitata claret: fuit is Memori Episcopi Capiani, S. Angusti, familiarissimi, & filius Episcopatus successor. Huius obiter, & argumentis instantibus, quia per vim, temperati Pelagianismi sententiam Massilienses Presbyteri, magnam partem, neque moribus, & doctrina ignobilioribus amplexati, ac mordaciter sunt eorum plerique solo Massiliensem, Gallorumque nomine nobis innotescunt, collaroq; studio aduersus vita iam functi August. Commentarios contra Pelagianos quindecim capitula ediderunt, Vincentius vero Massiliensis Presbyter, pro causa communis Massiliensem priuatum studium, & laborem aggrexus, obiectiones sedecim contra claudit. August. super prædictiōnēs nostræ negotio doctrinam (sæpiusque de eius nomine à Prospere, & reliquo postea Vincentianae obiectiones nominante) nimirum animo, vt infamare Augustini doctrinam, quia non Pelagiani soli, sed & Semipelagiani sui erroris amuletum repositum videbant, hæresis sua contagiam laicus longiusque propagaretur. Quibus effectum est, ut quamvis Prosper eis obiectiōnēs: quæcunque multa erubuisse, & ingenio occurrit, nihilominus contragrum malas Ecclesiæ Gallicæ pernaserit in quibus Gentensis fuit ex qua Presbyteri Camillus, & Theodore, decimæ alia capitula pro sua doctrina contra Augustinianam emulgarunt, quibus etiam Prosper ipse respondit: cunctum erroris affecta habent vitalis quem à nomine exsufari video, imo ab August. accusari epistola 107. contra ipsum, atque in tum fidei ex nobis concepit, quin ex aliis eius locis Catholicam doctrinam de necessaria prædictione gratiae ad bonum quippe expellerit, vt in bonum fenum cum aliis haec enim explicatis interpretationem mereantur: mo, ut obseruit Heret. d. 5. c. 7. n. 72, an Pelagianum fæ exsufserit, non fatis confitit. Denique Raymond, Lullius, Caralensis Mercator in quinque articulis à Leon. 11. damnatis in directorio inquisit. p. 2. q. 9. dum habet sexaginta quattuor. *In faciendo bono non operari, non sperare, quod Deus incipiat: quia iam incepit quando nos creari: quibus gratiam creari, solum creationis cum Semipelagianis ad bonum inchoandum, ut minimum, admitit: si mò vero, cum indefinito, propositio de bono faciendo sit Pelagianum potius errorum, quam Semipelagianum videntur continere, & art. 7. Homo potest venire ad saluationem per virtutes morales, & habere de gloria paradisi tantum, quantum vult habere: quod potestimum, et si benignum habere fenum in nomine non adeo rei Theologica ignoratio, nec de illusione Daemonis suspecto, quia ad virtutes morales gratiam Dei per Christianum non negat; tamen ex recit. art. 64. conitatur cum nullam aliam, quam Christophorus de Ortega de Deo Vno. Tom. II.*

creationis gratiam recognoscere: quo argum, idem error videtur contineri in articulis 62. 65. 66. 67. 68. 69. in quibus nulla gratia mentione, sive asserit liberam homini potestatem adquirendi virtutem contemplationem amorem, & amicitudinem Dei, quantum, quando, & ubi valeret. Quod, ut diximus non Sem, sed toti pelagianismus est.

2. Contra hunc tamen errorē dogma Catholicum fidei est, nullum opus ex natura, & arbitrio solum viribus elicimus primam gratiam prædestinationis ad gloriam, quantumvis tenuerit, & occasionaliter, sive, ut ansam adhuc, promereri: quare nec propria prædestinationis adæquatæ, & secundum sua omnia obiecta, & effectus sumptam, causam efficientem exactiū, & vilenus mortuorum dari ex nobis posse. Definita hæc veritas contra Massilienses fuit primo à Celestino Papa epist. 1. c. 7. 8. & 9. ex quibus illud affirmo, quo Catholicam nostram sententiam in scriptis, vobis ea de re agitur, exp̄lcam refutans his verbis: *in omnibus divinis paginis voluntari liberos non nisi adiutorium Dei legimus esse nesciendum: camque nihil posse celestibus auxiliis desistam. Sed & illud ex c. 8. non pertendam: quod omnia studia, & omnia merita Sanctorum ad Dei gloriam, laudemque referenda sint: quia nemo altius ei placeat, nisi ex eoque quod ipse donauerit. Repetit c. 12. tanquam communem, sutorum prædictorum sententiam, nec dubitandum ab ipsius gratia omnia, hominis merita preueniri, per quam si ut aliquid boni, & velle incipiamus, & facere. In quibus capitibus plura ex Innocent. 1. epist. ad Concil. Mileuit, quæ est 26. & inter epist. Augustini 93. atque etiam ex Zozimo Pap. epist. ad Episcop. Africanos. Notatur vero: margine epistole Celestini 1. c. que pro hac veritas recitamus ipsi adiecit finis, non à Celestino ibi scripta sed vt non ex malitia, ex ignorantia notatum est: cum eadem à Prospere contra Collatorem 1. c. 10. & à Petro Diacono de Incarn. & gr. c. 8. ex Celestino recitentur. Adde pro eadem veritas Leonem Mag. epist. decretali ad Nicetam Aquileensem. Epis. 86. alias 85. c. 3; & ferm. de ieiunio decimi mensis Gelasii Pap. tom. de anathematis vinculo inter medium, & fin. Definita etiam contra eisdem postmodum fuit ab Arafucano 2. cap. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 14. 16. 17. 18. 25. & à synodo Moguntina habita anno 1594. c. 7. §. 2. ac denum à Tridentino cap. 6. cap. 5. sunt autem aperta, & frequentissima veritatis eisdem testimonia, que præfata Concilia pro cunctis suis definitionibus, & Patres prædictum, qui contra recens subiicit errorē Massiliensem pugnauit. Augustinus, (scilicet Prospere, Hilarius & Fulgentius) producunt Psalm. 55. vers. 8. *Pronibili satias facies illis, iuxta doctam, & subtiliter ad rem hanc Hieronymi interpretationem Dialog. 1. cont. Pelag. August. 1. de prædict. Sanctorum c. 6. Prospere ad dub. 1. Gentiumsum. Secundo Iosi. 6. 5. Inuenitus sum à non quærenib; me: ipsam apparihi bī, qui me non interrogabant: quo testimonio vtus est Paulus ad Rom. 10. n. 10. Tertio ex Paulo eximio, omniumque sapientissimo gratia Dei per Christianum Predicatore 2. ad Timot. 3. *Non sumus sufficiētes cogitare aliquid (quo vis scilicet modo, gradusque ad salutem conducens (ex nobis quasi ex nobis) sed insufficiente nostra ex Deo est. 1. Corint. 12. Nemo potest dicere Dominus Iesu nō ī spiritu sancto. Quibus locis ad tem. hanc iidem Patres, & Arafucanum Concil. 2. Can. 6. ac Patres reliqui vtuantr. Item 1. Corint. 4. *Quis est qui te discerit? quid autem habes, quod non accipisti? si autem accipisti, quid gloriae quæ non accipisti? & quamvis ad litteram: non de gratia interte acceptance 3. Deo, sed Predicatorum fit, de quibus frustra, ad emulacionem & contentionem Corinthi gloriantur materiæ tamē vicinitate, & intentio etiam ab Apostolo viteriori sentiā, gratia interna, & locorum operum omniā à Deo acceptiōnē textum intelligunt, Prosp. Fulgent. & Arafuc. Concilium cit. Can. 6. & ex ipsi post hæc Theologi Catholici omnes, 1. ad Philippiens. 1. *Qui cepit in vobis opus bonum (Christus nemp̄) perficit usque, &c. c. 2. Deus est enim qui operatur in vobis, & vobis, & perficit pro bona voluntate. Quibus aperit operis, & voluntatis bonæ: inceptio atque initium, nec tantum eius perfectio, Dei gratia, ab Apostolo tribuitur: quare eis testimoniis contra Semipelagianorum errorē plures anticipato, & ante eius ortum, ac post ipsum natum, ceteri Patres, & Theologi in primis vñ sunt.*****

B B B 4. Scd

3. Sed epistola sua ad Romanos toton est Paulus in hac veritate demonstrans nempe opera legis, etiam scripta, ab quo Dei gratia cuiuscadu adiutorio per Christum exhibita, nullatenus ad salutem, & prædestinationem ad gloriam posse inferire: utque ea ratione Romani, & reliquis gentibus salutis per fidem, & gratiam Christi consequendu animos faceret, ad fidemque & Ecclesiam Christianam pertraheret: iustus texeretur ronu, si omnia, que ad rem presentem in epistola faciunt essent pendenda, præfertus c. 9, ex quo non pauca excedimus supra, dum gratiam nostram à Deo prædestinationem dicitur utrumque. Sed, quoniam eo Pauli instituto, ac intento proposito fensu, quicunque eam epistolam legat attente, ea omnia facile ad noscum intitulatum potest obseruare: vnum tandem eis extum producam, in quo non solum nostra Catholica conclusio, sed validissima contra Semipelagianos ratio continetur: extar tamen citat, epist. c. 11, num. 9, vbi, post quam salutem, ac prædestinationem ad ilam non, nisi ex gratia Dei, fuisse, effeque anterior probauerat, concludit: *Sic ergo & hoc tempore reliqua secundum electionem gratia salua fatis sunt: unde arguit. Si autem gratia, iam non ex operibus, gratiam non supponitibus aliquin gratia iam non est gratia.* Cui autem Semipelagianis electionem ad salutem, huc prædestinationem electionem gratiam, & gratia esse admittant, vt debeat, eodem Pauli argumento ad contradictionem è suo errore (quod scilicet gratia prima, ac subinde prædestinatione secundum se totam, suaque obiecta, & effectus omnes adequate sumpta ex operibus naturæ sit) deducuntur: quo nimirum gratia, quam afferunt, gratia non sit. Huius Pauli testimonio, & argumento utroque contra Semipelagianos validissimo ad eos confutandos insitum Concil. Araus. 2. Can. 6. 17. & 25. Tridentinum fess. 6. c. 5. Augustini de prædestinatione Saecularium c. 2. Que utique, inquit, non est gratia, si eam vila meritis precedunt, & libro de gestis contra Pelagianos in Concilio Palastino (qui extat apud Soarium tomo primo de gratia Prologom. 5, capite septimo) sic ait. *Ipsum quippe gratia non est, & eius nominis in intellectu auctorit, si non gratias datur: quæ repetit inferioris.* Fulgent. de incarn. & grat. c. 18. *In iustis dicitur gratia: quia non gratia homini datur, sed bona retributum voluntatis: ac infa.* Atque ita gratiam non miseratione tribuunt sed aequitas Dei. retributum accepimus. Et hanc rationem ex Paulo defumptam præcipitam contra Semipelagianos reputat. Vafquez nosfer citata d. 91. capite 15, vberique proinde perlequit, ac egregius Pauli testimonio confirmat. Præiulquam summafumus rationis solutiones præcladum, non possum, non aliud ratione. Arguitur: contra Semipelagianos, quæqueque destruit rationem gratia in eo, quod ob illam, donator ex Pauli sententiâ, super ex Patrum sententia, qui eius consequentiam contra Semipelagianos vñparunt: cum enim in istis, ut ad euasione argumenti affluebant. Malitiosus nritum ex viribus solum naturæ ad gratiam, & prædestinationem ad gloriam, & salutem intitum, ac prædecongruum solummodo prætendunt: immo, quodque anfusulam ad eundem prædestinationem & gratiam appellant. male Pates inferunt gratiam non fortiam, si meritum congruum solum, neque illius equalitatem, & conjugitatem attingens ratione non vñlatur. Tertio doctrina hæc ratione, & philosophie naturali opponit. Prima quia, sicut beneficium conferre intuui cuiuslibet remibutionis accipiente ratione liberalitas, largitatisque, ac proinde pueritatis, & gratie evacuat: vt etiam illud conferre ratione causit re accepta. Ratio vñlitudine & a priori est: vñ largitas, & liberalitas stricte dicta, arque gratia, si per rūm, accepta communis, bonumque alterius solummodo, nihilque boni, aut commodi donatoris respectu ex alterius, cui donatur, complacientia omnis, nulquam vero ex complacientia donatoris debet probare, quare respectus quivis ad bonum, communione, & gratum donatoris, sive acceptum, sive accipitum, que ex alterius complacientia habet nequit, sed ex complacientia donatoris, pura liberalitas, & gratia inuenit: ac, si donator gratum, seu si commodum accepterit, ideoque aliud largitatur: quantum evadat, quod eius intuui largitus virtute populi liberalitas non attinet, neque illud gratia proprie nomen, sed gratitudinis splendide: liquet, vt Cæcero, Seneca ac virtutum peritores Speculator, & exploratores Philosophi reliqui docent, ad quod animi osculum spectat plus etiam retere, quam acceptum, & facient tellurem imitari, que acceptum fenen cum fædere reddit. Quo, & solutioni alicui, quo Semipelagianis tentari posse: immo, & ab ipsi tentata nra dum merita naturæ que gratia, & prædestinationem patendebant à Deo extenuabant: nempe à gratia, & prædestinationis beneficio Dei longe, & pene inaccessu fui temeritate, excedi, ac proinde usi posse gratia nra nmpedire, aditus præcludit: quantum prædestinationis gratia ea temeritatem opera, & via fædere nra summafumus, utrumque accepimus. & gratia donata, gratia nulquam erit, tamet gratitudo esse posse.

mio connectatur; non autem meritum congruum, non ita connexum cum formalis iustificatione: quare nec absolute, & simpliciter tale: quod in iustifico Concilio, quod iam excludat Semipelagiana merita c. illo 5. erat fatus: scilicet ad offendendum, *quomodo intelligatur impium per fidem, & gratis iustificari*: vt in titulo eius capituli 8. prefigerat explicandum: quare illa ratio eo etiam c. 8. ex Paulo à Concilio subiuncta. *Si enim gratia est, iam non ex operibus, alioquin ut idem Apostolus inquit, gratia non est gratia; non enim sicut Pauli à Tridentino sumitur, & quo capite illo 5. sumptus ad eum Concilio fuerat, sed alio accommodatissimo ramen ad suum praesens speciale institutum. Nam, vt Paulus, & cum ipso Concilio, c. 8. ex oratione gratie integre, purè tunc, omne meritum, quantumvis tenuè, & secundum quid contra Semipelagianos, vel contra Hebraeos excludebant, ita ex ratione gratie simpliciter talis, que in formalis etiam impij iustificatione à Concilio c. 8. afferatur meritum etiam congruum simpliciter tale modo explicato, ad formalis iustificationem aquo robore à Concilio excluditur. Hac tamen solutio, in qua Herize, quasi in tuto quieticit, Valquez & Soarez quas impugnauerat, solutionem minus longe nobis placet. Primum: quia meritum congruum simpliciter tale, vt ab Herize explicatur, neque fidei, & operibus, ac iustificationis formalis dispositionibus precedentibus ex gratia Dei per Christum profectis demegari: cum exter in scriptura de iustificatione formalis impij eas infallibiliter subflebunda Dei promisso, sive extra Sacramentum per coctionem perfectam, sive intra Sacramentum poenitentiae, per imperfectam contritionem: quare difficultatis tentata ab Herize euafio praeciditur. Secundo Concilium in sua rationis confirmationem Pauli testimoniom & rationem producit: quod alio, quam Pauli fenu, & mente ipsa producere, quin accommodatio illo fenu & discursu affiri explicaret, indigne Concilio fertur. Tertio: quia eadem solutio ne ab argumento Pauli, & Patrum, ac Conciliorum le possent Semipelagianos protegere, respondentes eorum omnium tentum, & illationem contra merita simpliciter talia, & pro gratia simpliciter tal, non autem integre, & pure tali solumento extitit; ipsos autem merita ex virtibus natura renuissima, & quæ vix meriti secundum quid, medium simpliciter talis, ex virtibus naturæ gratia, & electioni praetendit, ac tempera gratia, & misericordia simpliciter talis illis aderat, & afferat, vt ex memora iplorum doctrina patet: facilissime respondere posse quicquam in eorum doctrina iuxta meriti simpliciter explanationem ab Herize datam, negando initio illi tempestissimo ex nouis virtibus oblatio diuina gratia, & predefinitionis promiscuonem.*

6. Porro Valquez solutio 1. 2. quæst. 118. c. 5. num. 42. (quod probabilem censet Soarez 2. de prædicto c. 6. n. 46. & in quam tandem tentans multa recedit ipse num. 50.) magis artigis verum, si dñs feiungantur. Alterum, quod de iustificatione formalis impij Concilium non agret, dum eam gratis, & non ex merito fidei, & præcedentium ad iustificationem esse definit; sed solum de auxiliis de primo ad ultimum fidei, merita, dispositiones, ac tandem subsequuntur iustificationem antecedentibus: quod asserit verique, eti Soarez agi etiam ibi de formalis iustificatione concedat. Hoc inquam excludendum est, vt vera Concilij interpretatio, & difficultatis solutio attingatur. Nam, eti verum sit, (vt reuera est in phrae Augustini) gratia iustificationis, & iustificantis nomine gratiæ auxiliante, & illam ex meritis suis bonorum operum suis fidei impietatis, atque ex virtibus solis naturæ non dari contra Pelagianum, & Semipelagianum errorum definitur c. 6. eis crionibus iam propulsiis dispositiones Catholicas, & præciadas ad formalis iustificationem, sive iustitiam iusti ut quid diuerum ab ipso, designat, disponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum exstutis diuina gratia, & adiuvi fidei ex auditu concipientes libere mouentur in Deum, & capite 7. Hanc dispositionem, en præparationem iustificatio ipsa consequitur: quare vltius

Christophode Ortega de Deo Vno. Tom. II.

B B b 2 8. Primura

de iustificatione, de qua proxime immediato capite, & cuius dispositiones capite anteriori recensuit, ac explicuit Concilium, agere, ac inquirere, & recta methodus exerceat aedo à Concilio etenim obseruata, & debita claritas, & aequitatem nullatenus obnoxia plane conuincent. Adeo id ipsum ex capitulo, titulo evidenter demonstratur, et enim est vt nuper retulimus. *Quomodo intelligatur impium per fidem, & gratia iustificari?* In quibus alterum supponit, nempe per fidem, & conuersio nementum in Deum ex gratia adiutorio elicitem impium iustificari, vt dixerat c. 6. coque supposito alterum querit: quo scilicet pacto cum eam dispositionum præcedentia, quod gratis iustificemur, & gratia ratio in iustificatione ipsa formalis subsistat. Adeo secundo Concilium in definitionibus hisce de gratia auxiliante nusquam ea phrae Augustini vñsum gratiam iustificationis appellat: sed adiutorio, auxiliu, vocationemque Dei. Secundum in virtutis solutione excludendum est, quod afferant fidem & opera iustificationem, quibus Concilium meritum formalis iustificationis negant, esse fidem, & opera solis naturæ virtibus elicita, & Pelagiana, aut Semipelagianorum: id enim capitum expensa contextura, & eius capituli octauus titulus, & intentum fatis, relictum, maxime, cum de eo ita fuerit c. 5. Concilio definitum, vt deinceps c. 6. & 7. nulla eius erois exiterit mentio ne dum iterata definitio.

7. Excludenda tandem est tentata alia Soarez euatio, qui his duobus exclusis ait negari à Concilio congruum etiam meritum fidei, & reliquarum dispositionum præcedentium ex gratia auxilio profectorum, quatenus ab arbitrio præcisè hominis, & nondum formaliter iustificati, qua ratione, & consideratione præcisè attenuata, nullam, meriti adhuc congrui, rationem fides, & dispositions præfatae ad formalem impij iustificationem habent. Excludenda autem hæc euafio est: quia si ex eo, quo fides, & dispositions à merito etiam congruo excludantur à Soario, quia credens, & se disponens iustificatur iam non supponitur, contra Augustinum recitatum, & veram communemque Catholicam Theologiam à ratione meriti congrui subsequentis iustificationis excluduntur: quare, & extra Concilij mentem excluduntur, sin autem defectus antecedentis iustificationis formalis fidei, & operum, se ad formalem iustificationem disponentis rationi meriti congrui fidei, & operum, quibus se fidelis ad illam disponit, non officit, superflue id atque ad confundendam vim argumenti, non autem ad illud solendum adhibetur. Secundo, vt bene Herize, cum nullus exiteat de merito congruo fidei, & operum ex auxilio gratie profectorum, an ea præcognitione, vt procedure præcisè ab arbitrio creato, gratiam aliquam mereantur, sive non, auxiliacionis, sive iustificationis sed solum an opera nullatenus reipæ a gratia, sed à solis arbitrio virtibus gratiam alterutram, qua vel adiuvatur, vel iustificatur operans, congrue, & aliquatenus mereantur, extra rem Concilium, quod contra errores subertos agebatur, & ad eas subtilitates scholasticas attenderet, atque multo inconfutabiliter definitur. Tertio virginitas refello: quia, eti opus meritorum de congruo gratia alicuius, quovis modo supernaturales absque principio gratuito, & indebito supernaturali iuante arbitrio facultatem naturæ, ut ipsa esse non possit, vt fides docet; alt comparatione meriti, quod in eod. operis est, materialiter pure se habet, quin meriti rationem formaliter augeat, teneaque meriti ratio, quia in opere illo est, formaliter ex eo, quod ab arbitrio creato libere, ac bene eo auxilio vento proueniat, defumitur: ergo admissio (vt in hac solutione admittitur) opus illud ab auxilio Dei, etiam physicè prouenire, nec altere apponi posse, meriti congrui iustificationis formalis catholico in eod. operi admittendi, ratio tota in eo, prout ab arbitrio creato prouenit afferenda contra hanc solutionem est. Video antecedens esse contra Soarez tom. 3. de gratia lib. 12. capite 32. ita respondentem, & Herize illum impugnante numero 89. §. verum negue her., & Recentiores alios: mihi autem est certum, lateque probatum tomo secundo, de ente supernaturali controvicia de merito, qui præsumt expectat: idcirco fundamenta perititam, ne impugnacionis firmitas hic desideretur.

8. Primum est: quia auxilium prærequisitum ad physicæ eliciendum opus non auget eius valorem, aliquatenus eleuans dignitatem operantis, ut gratia iustificans eleuat dignitatem operantis, sive quia à iusto elicitur condignitatem meriti gratie pertinet opus: quod alias intra solam coniugiatem maneret. Pater: quia si toto auxiliis intrinseci ab auxiliis extrinsecis potest compleretur, opus, quod idem cum illo elicitur, eiusdem meriti opus eliceret; cum tamen auxilio illo extrinsecō nullatenus dignitas & æstimatione operantis augeretur. Secundo: quia ratio compunctionis physici necessitatis ad physicæ, & libere operandū præcise nec auget nec minuit operis valorem sed id tantum habet, ut compleat potentiam, ut se pro libito posset operans ad virtutem physicæ (loquor de creatis) realiter exercere. Primo: quia enitas, seu facultas physicæ arbitrii, que alterum, & necessarium compunctionum physicum & essentiale operis meritorum est, nec auger meritum, & valorem, etiæ nobilior in uno homine, quam in alio, vel in Angelis, quam in homine, & perfectior sit. Secundo: quia, qui imperfectus ex perfectiori auxilio operatur, nuncquam alias ipse, vel alius cum imperfectiori auxilio operetur, non inde magis meretur, aut perfectius, quia potius imperfectius, minime ac debilius eiū operis meritum est, quam si ex imperfectius auxiliis & que bene operaretur. Tertio probo à contrario: quia, qui maior perfectioque physicæ auxilio præveniens à Deo peccat non inde meriti operis virtutis alio ad ponam minuit, immo vero multum augeret. Quarto probo à priori ratione, quæ prefata omnia confirmat: quia tota meriti, & dementiæ quoad intrinsecum sumptu ratio, non quidem ex potentia ad physicæ operandum, vel non operandum nobilitate, ac perfectione lumen, sed ex bono, malo vel operantis pro libito bene, vel male, & in alterius genere perfectius, & imperfectius, intensius, vel remissius, & eo enim iuri laudari, vituperari, & magisque, vel minus potest; non autem de excellentiæ & perfectio ne potentia completa, quia ab solutæ alterius modo potens operari est constitutus: immo inde vice laudatur ab spiritu Sancto. *Qui potius transgrederet & non est transgrederet.* Bonus autem, vel malus vius potentia adæquate iam confituta proxime formaliter arbitrii, & operantis est, quia sua determinatione compunctionia reliqua ad cooperationem despiciuntur trahit. *Dixi meriti, quoad intrinsecum:* nam ex dignitate operantis extrinsecus meritum ad condignitatem meriti præmij supernaturæ eleuari Catholicæ dogma est: licet elevationis huius modi verum non omnes Theologæ, neque ex eis plures attingent, ut vidimus controværiae de Incarnatione, vbi rem ipsam à nostro Vasquez attaciam illustramus.

9. His autem exclusis verum Tridentini sensum subdorari suu Vasquez, & Soarez ut num. 6. dicerebamus quatenus iis omnibus ad gratiam auxiliante, ex qua, tum fides, tum opera reliqua ad iustificationem formalem impij præcedunt. Concilium eo loci respxile varis illis modis iam exclusi afferuerunt, atque explicare conati sunt; tamen etiā rem tam non fuerint plene alegati. Reservabatur id quidem magno meo magistro Dazæ, qui manuscripto citato de prædestinatione d. 4. 8. 1. n. penult. ver. med. rem ipsam paucis (vñ nobis aliquid relinquere) explicuit, subtiliter aduertens. Concilium, non negabat fidei supernaturæ, & operibus ex Dei gratia profectis, quibus impius ad gratiam formalis iustificationis disponitur, meritum iustificationis ipsius, sed gratia, & rationis gratia, quæ in ipsa est iustificatione. Quia primum gratia auxilium ad fidem supernaturalem, vel motum in Deum, ex quo tota series meritorum de coniuncta iustificationis formalis inchoatur, nequit sub eiūmodi fidei, vel motus in Deum meritum eadere, cum ad ea omnia præstatum supponatur: in iustificatione vero ipsa eis dispositionibus præiuxa obiecta tota ratio gratiae, & doni gratiæ à Deo à gratia profus illius auxiliij gratia primi desumitur, ratione cuius gratia solummodo in radice est, sicut gloria quæ ob merita datur, & auxilium secundum quod datur in premium operis ex primo auxiliis eliciti. Vnde sit, ut quæ nequecum primum ex primo auxiliis illud gratia, quod supponunt, promereri, ut de fide, & reliquis, quæ ad impij iustificationem interueniunt, probauimus, gratiam, scuationem gratiæ realis formalis, quæ in iustificatione

est nequeant promereri. Hanc esse Concilij eo loci intentem constat primo ex textu vbi non dicitur: *nos meritis iustificationem, sed ipsam iustificationis gratiam.* Secundo: quia enumeratis aetibus, quæ iustificationem præcedunt, meritum coniugium ad ipsam contra Augustinum (cum autoritate ad definitiones de rebus hisce in primis vobatur) & totam Catholicam Theologiam non negavit, autem negaverit eiis meritum ad gratiam, quæ solam iustificationem, seu in radice in iustificatione inuenient, summum in bona Theologia habuit fundamentalium, quod produxitur. Tertio: quia hac interpretatione series causæ etiæ constat, atque optimæ definitiæ prius vobis anteriores, & quæ ipsas conqueuntur, posteriores posteriori, quia alicuius reperitur definitio. Nam c. 4. meritum formalis iustificationis prædestinationis, & taliter quantumvis initiale, remotum, & tenue ex propriis tantum arbitrii creati virtibus abiecit contra Pelagianos, quæ reliquias Semipelagianos. c. 6. Catholicæ disputationes ad formalem iustificationem ex gratia Dei ostenduntur: quia alia, & consecutæ veritas est, & iustificationem formalis consequit defini: quæ est veritas diuersa, & ordine posterior: quoniam vero in eis dispositionibus meritum coniugium ad iustificationem reponit, ut difficulter, quæ inde contra iustificationem gratiam emicabat c. 7. occurrere voluit, ut titulus capituli explicet. *Quomodo intelligatur impium per fidem, & gratiam.* c. 9. id autem explicit ex definitio contra Semipelagianos præmissa c. 4. non iterum eam contraria superfluo repeteat, sed illa, tanquam firmissimo præcepto principi vñ, ut dictum est noster Dazæ editio. Pro ipsius principi firmitate rationem Pauli eodem profisit falso repentes quo capite 5. etiam contra Semipelagianos adduxerat dum principium, quo hic vobis ex initio & directe statuerat.

10. Semipelagianorum fundamenta levissima sunt: & primum de libertatis nostræ lassione, aut etiam vacuo, ni primam gratiam efficacem, & prædestinationis, ut propriis virtibus, & puro arbitrio meremur, & ignorantia efficacie gratia prævenientis, & inhibentis, ac certitudinis prædestinationis profectum est: omnibus enim, tam hi quam Pelagiani ita hæc est, vñ à Hæreticis prædestinatioribus, unde temporis affectus, atque testimonia aliquot Augustini male intellecta ipsa sonabant: nempe, tam gratiae efficaciam ad bonum opus quam prædestinationis ad finem, tenet effectum invenit ad quem prædestinamus, volentes, solentes, atque immo nos trahere: quod sane fieret, si intus se efficacis, & connexis cum operis, aut effectu foret; fecos autem si extrinsecus à futurione conditionata, tam operis, quam libnis intenti ac subiuncta à futurione absoluta libera præsumptio, ut concordiam viaçam infallibiliter, certitudinis, & prædestinationis cum arbitrii ac operis non nostrorum libertate sciencia medie, intercuso & beatitudine explicantes dicemus. Addo ea ignorantiæ in vñ que supposita rationabilis Pelagianos, quoniam Semipelagianos errasse. Ratio enim hoc probaret præcedendum, ab solutam gratiæ efficacis, & prædestinationis confusis operis libertatem euertere: quare, tamen auxilium primum gratiae anterior opertis ex propriis virtibus eliciti, quo ipsum meretur libertati non oblitus, tamen operis primi ex eo auxilio orti, ac ceterorum subsequentium, vñque ad iustificationem, & perferuntur, eis gloria coniungatur euerteret libertatem. Secundum fundatim, quod omnis nostra sollicitudo de falso tollatur, non enim irrationaliter à Pelagianis assueverat, tamen ignoranter ex eadem ignorantia solutorum ab vñque. Locus enim sollicitudini orationis, & industria costruenda, relinquitur, ut gratia extrinsecus solum efficacem peremur, cum non cooperari ipsi ab solute pro arbitrio & libito nostro absolute & antecedenter possumus: tam etiam ut efficacie similis auxilia ad recte operandum deinceps & perferendum à Deo obtinamus. tamen non ad primum gratiae auxilium, quod à Deo fuit nobis & gratiæ profus esse debet, nec sollicitudo, nec industria, nec oratio iuvat eis debet nec possit. Tertium fundatimentum de virtutio acceptionis personalis in Deo aliquid in gratia eius electione, & collatione vñ p. 2. alii, quin in illo præ his bonum aliquod ex ipsius prædar, offeraturque ab hisce: quare, & quod Deus in prædestinatione

destinationis negotio ex potestate dominantis, potius quam ex regenti & gubernanti iure & aequitate (e) gerente videatur: ex ignorantia viri) acceptiois personam, & materiam, quam essentialiter supponit, & in qua solum versari potest omnino ortum est: cuiusmodi enim virtutem materiam iustitia, sive commutativa, sive distributiva concernit; cuiusmodi gratia, & beneficij dona minime sunt, in qua auxilium primum ad bene operandum est confituum: quare iure quidem supremi sui dominij in bonisque suis beneficis clangendis, in prædestinatione virtutum Deus, non autem ex potestate contra fasiusque dominantis.

Q V A E S T I O III.

An, quove sensu verum sit prolo-
gium illud: Facienti, quod in
se est, Deus non denegat gra-
tiam?

Ec propositio adeo recepta est à Catholicis Theologis, ut aliquo vero sensu negari non possit: quoniam vero sensum Pelagianum, si de gratia pro singulari occasiōibus, & operibus, & Semipelagianum, si de gratia prima auxiliante, & pro opere primo supernaturali intelligatur, facile capi, oportet sensus eius varius à Theologis datos proponere, & examinare, ut minus caute à Catholicis Theologis admissi Pelagianissimum, aut Semipelagianissimum, vel incursum, vel concernant, à Catholicis deinceps Theologis caueantur, vique appareat deum Catholicus, & ianque ments proflus, fidei sensus, quo ea propositio posuit, deinceps in Theologia Catholicā admitti: quoniam autem quod hoc ad controversias de gratia spectare videtur, eque tanen ad præsentem disputationem de causa prædestinationis spectat sicuti de precedente dicebamus: siquidem tantundem est hoc disquirere ex parte nostris de prima gratia ad opus primum supernaturale, qua prædestinationis ordo, & dispositio inchoatur, vel de gratia cunctis quibus tota eius dispositio, & ordo con-
stituitur, atque de causa prædestinationis totius, vel eius initij disputare.

C E R T A M E N I.

De eius proloquij sensu Scholastico-
rum ex natura viribus sententiae
explorantur.

Hunc sensum adeo videtur expressissime S. Thom. va-
tilis, multique in locis, ut aliquandiu in eo suffi-
se nec ab eius discipulis negetur, ut constat ex 2. senten-
tiarum d. 5. q. 2. a. 1. d. 2. 3. q. v. art. 4. corp. ful. med. vbi pro-
batur: *Quia, siue homo s' e habet in potentia naturali ad
gratiam, s' o' altius viriūm moralium se habent, ut dis-
positiones naturales ad ipsam: unde non existit lumen
gratia præcedens, & interius: Et ideo alius con-
siderando dicimus: quod ad gratiam gratum faciendum ba-
bendam ex solo libere arbitrio se homo potest preparare:*
faciendo enim quod in se est gratiam à Deo conseruare, & ad 3. lumen interius gratia ad id non requiri exemplum conversionis Pauli: que exterius circumfulgentem lumen, non autem interior facta dicitur: quod extrinse-
cum lumen, & occasioes ac incitamenta extrinseca Dei
prudentia disposita, nec conserendi arbitrio subiecta, tamet in eius salutem ordinata Dei gratiam appellaue-

rat, sine qua se homo ad gratiam internam nequit præ-
parare, & ad 4. per id quod in naturali ratione est pos-
sumus etiam barbarum se preparare ad gratiam haben-
dam à Deo, & fidem, & alias virtutes: quam præparatio-
nem, si præster Deus præfatio aderit gratia, & necessaria ad
salutem conseruandam ait de verit. q. 4. a. 1. 1. ad 1. *Si ali-
quis nutritus in ictu duclum naturalis rationis seque-
tur in appetitu boni, & fuga mali, certissime tenerum est,*
quod ei Deus, vel per internam inspirationem reuelaret ea
qua sunt credenda, vel &c. & ad 1. *Si nos fecerimus: quod
in nobis est, ut scilicet duclum rationis naturalis sequamur*
Deus non deficit nobis ab eo, *quod nobis necessarium est,*
quæst. 2. 4. art. 1. ad 2. *gratiam, qua opera meritoria facit,*
quoniam non posse homo ex libero arbitrio acquirere; pe-
test tamen ad gratiam habendum se præparare, *qua ei à
Deo non denegabitur, si faciat quod in se est,* & art. 1. 5. corp.
nihil aliud requiri, ut præpareremus ad gratiam Dei su-
pernaturalem, etiam auxiliarem, præter diuinam prouiden-
tiam, qua homo (omni scilicet) ad bonum dirigitur,
directionem: quod donum naturale esse probat: *Nam in nullo invenimus: ut omnes homines consernere, nisi
in aliquo naturali;* & in 4. 1. 7. q. 2. art. 1. quæst. 2.
ad 4. etiam ille qui sicut non habet, potest se ad fidem ha-
bendum præparare ad gratiam, si secundum suam cogni-
tionem peccatum sibi displiceat. Eandem sententiam, &
si cum limitatione, sicut docet in 1. d. 4. art. 3. ad 1. *dari*
gratiam homini, *qua præparatur ex viribus naturæ: ita*
*vero, ut consernit quia denotet dispositionem non cau-
sam meritoria ut corp. negauerat, & unde ait non*
tolli ea præparatione dispositiona rationem gratiae ob-
tentia, *qua solum cum merit, pugnat, & de puer, quan-
tumvis barbaro, cum primum ad vsum rationis peruen-
tit ait 1. 2. q. 89. art. 6. corpore, cogitandum occurrere, ac
deliberandum de ictu: & siquidem se ipsum ordinauerit
ad debitum suum per gratiam consequetur remissio ori-
ginis. Eandem sententiam docet in 2. d. 4. q. 1. a. 5. ad 7.
& de verit. q. 2. art. 3. ad 4. recitata à Capreolo in 2.
d. 4. 0. q. 1. art. 3. ad argum. 3. Denum in epif. ad Rom.
c. 1. 0. lct. 3. excusatos barbaros inimicibiliter fidei igno-
rios a peccato infidelitatis ait: *si fecissent quod in se est*
Dominus eis secundum suam misericordiam praeditasset,
mirando eis *predicationem.* & c. addit. *Sed tamen hoc*
ipsam, quod aliqui faciunt, quod in se est, consernendo
se scilicet ad Deum, ex Deo est mouente corda ipsorum ad
bonum: quibus esti motionem gratiae internæ videatur
admittere ad faciendum quod in se est præsumat, & iuxta
superius recitata, nil aliud intelligit, quam motionem per
extrinseca moria & incitamenta, & per inuitatam, & na-
turalis inclinationem ad bonum omnibus communem, ac
subinde naturalem.*

2. Producimus fufius S. Thom. testimonia in quibus aperta pro sensu eius proloqui præfixo in certaminis ti-
tulo sententia est, cum vt confit cum in eo aliquandiu
nec semel extitisse, ut eius discipuli & interpres faten-
tur, cum aliquando dunt ita censent doctrinae sue diffi-
culturam sensisse, voluisseque compонere doctrina illa
de dispositione præiuia per natura vires, non aut in me-
rito præiuio ad gratiam vt vi inuis testimon. recit. ex 1.
d. 4. art. 3. ad 1. idcirco retractasse sententiam 1. 2. q. 109.
art. 6. toto præfert ad 2. & q. 112. art. 3. corp. & ad 1. &
art. 2. corp. & ad 1. vbi de faciente quod ex se est ex viri-
bus gratia supernaturalis proloquio intelligit, nul-
lamque esse præparationem ad illam ex viribus na-
ture: & 2. 2. q. 10. art. 4. fine. Euerit fundatum, quod
de puer barbaro in ictu enturit, & de centurione pro
opposito attulerat dicens: Centurionem non, nisi fide
supernaturali ac operibus ex illa, Petri ad ipsum missio-
nem promeruisse, ac 3. cont. gent. cap. 159. quod gratia
impedit posse solummodo arbitrio concedit: sic proin-
de S. Thom. censent Capreol. in 2. d. 28. sub fin. &
Durand. ibi q. 5. num. 5. inconstantiam opponens Deza
d. 19. art. 1. fin. C. a. c. 1. 2. q. 109. art. 6. §. ne c. f. Qui alias
priorum locorum explicaciones versus articuli finem ag-
reditur. Soto 2. de natura, & gratia c. 3. & alii, quibus
subscrībit Ruiz noſter d. 2. 1. lct. 2. num. 14. & quidem S.
Thom. ea in re variis ex modestia potius, quam levitate
fuit. Nam communi Theologorum etatis illius in
primo concepit, potius quam ex leipo sensit vt constat
ex testimonio primo recitato illis verbis: & ideo alius

B B b 3 consentiendo